

စမ္မာစရိယဦးထွန်းရွှေ

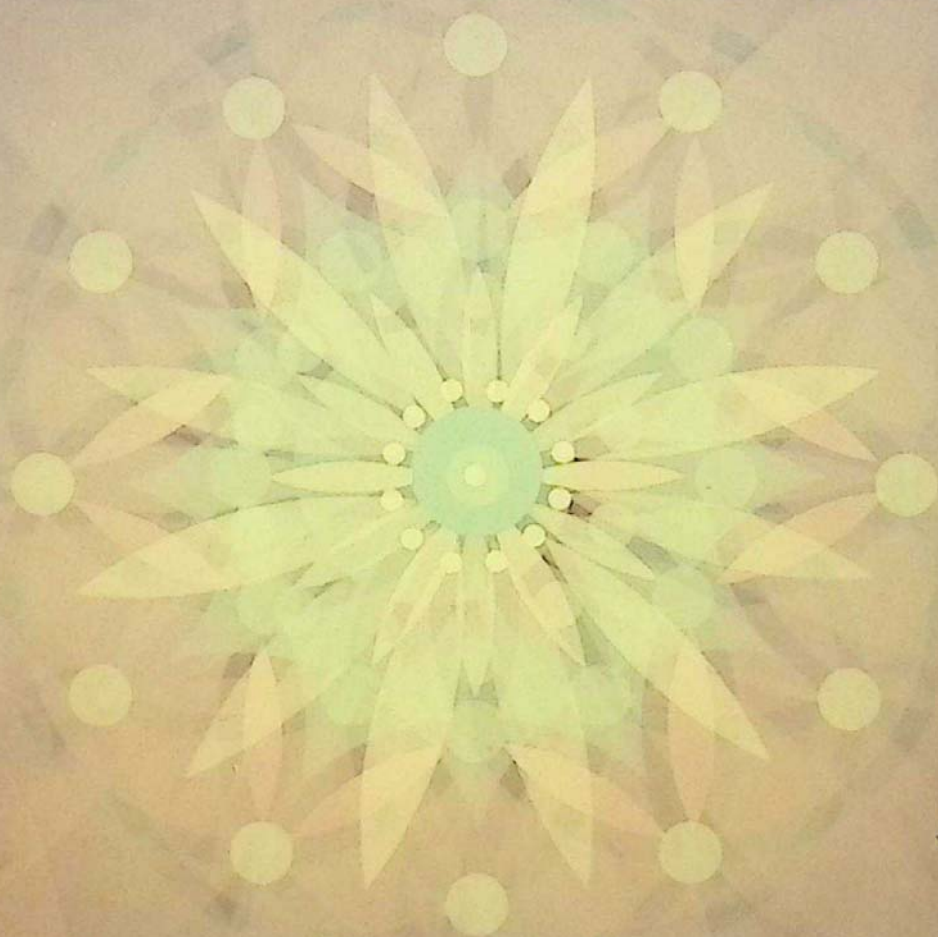
ရေး

၀၀

နန္ဒမာလာနု

ခေါ်

ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းကြီး

နန္ဒမာလိနီ
၂၃ ခေါ်
ကဗျာစုယ်စံကျမ်းကြီး

Win Myint Oo

ISBN 9789997118059

ANB120

9 789997 118059

MMK 18,000.00

နန္ဒမာလိနီ ခေါ် ကလျာစွယ်စုံကျမ်းကြီး၊ ဓမ္မာစရိယ-ဦးထွန်းရွှေ
စာမျက်နှာ ၄၃၃++ မျက်နှာ၊ ၁၄ • ၅ ဧင်တီ x ၂၀ • ၇ ဧင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ကျွဲ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။
ပုံနှိပ်သူ - အိဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၁၉ ဇူလိုင်လ၊ စတုတ္ထအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၁၉၆၃ ပညာအလင်းပြစာပုံနှိပ်တိုက်၏ တတိယအကြိမ်မူ

ရောင်းစွေး ၁၈၀၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

mgyoe.com

နန္ဒမာလိနီ
ခေါ်
ကဗျာဝဂ္ဂယ်စုံကျမ်းကြီး
ဓမ္မာစရိယ-ဦးထွန်းရွှေ

ဝေဟနအဖြစ်၊ ၂၀၁၉

ယခုစာမူအတွက် စာမူပြုစုသူနှင့် မူပိုင်ရှင်တို့အား
 အဆက်အသွယ်ရရန် စုံစမ်းချိတ်ဆက်ပါသော်လည်း
 သိရှိရေး ခက်ခဲခဲ့ပါသဖြင့်
 စာမူမူပိုင်ရှင်များ၊ သို့မဟုတ် ဆက်ခံသူ မိသားစုများမှ
 စာအုပ်တိုက်သို့ ဆက်သွယ်ကာ ဉာဏ်ပူဇော်ခ ရယူပေးပါရန်
 လေးစားစွာ မေတ္တာရပ် ပန်ကြားအပ်ပါသည်။

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်တိုက်

မှတ်ချက်။ ။ ကဗျာ၊ လင်္ကာအရေးအသားများကို မူရင်းသတ်ပုံအတိုင်း ထားပါသည်။

မော့စဂီယ-ဦးထွန်းရွှေ
အထက်တန်းပြ-ကျောင်းဆရာ

မာတိကာ

(က) သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ သဝဏ်လွှာ	၁
(ခ) တည်းဖြတ်သူ၏ ဥယျောဇဉ်	၄
(ဂ) ကျမ်းဆရာ၏နိဒါန်း	၉
(ဃ) ပဏာမ	၁၃

မူလာဒိ ဒီပကပထမပိုင်း

(၁) အက္ခရာဒီ ဒီပက အခန်း

၁။ ကဗျာမရေးမီ ရှေးဦးစွာ လိုက်နာရန်အကြောင်း	၁၇
၂။ အဖွဲ့ဗန္ဓ အကြောင်း	၂၂
၃။ အဖွဲ့အမျိုးမျိုးတို့ကို အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွပြခြင်း	၂၄
၄။ ဂီတ, ကဗျာ, လင်္ကာ, သီချင်း မည်ခြင်းအကြောင်း	၂၇

အက္ခရာအကြောင်း

၅။ မဂဓဘာသာ အက္ခရာ (၄၁) လုံးတို့ကို ပြခြင်း	၃၀
၆။ ဒီဃ-ရဿ-စသည်တို့ကိုပြခြင်း	၃၀
၇။ ဃောသဗျည်း အယောသဗျည်းတို့ကိုပြခြင်း	၃၁

၈။ သိထိလ အက္ခရာ ခနိတအက္ခရာတို့ကို ပြခြင်း	၃၁
၉။ ဌာန်တူအက္ခရာတို့ကို ဝေဖန်၍ပြခြင်း	၃၂
၁၀။ မြန်မာဘာသာ အက္ခရာတို့ကို ပြခြင်း	၃၃
၁၁။ သရတို့၏ သေးသေးတင် အောက်မြစ် ဝိသဇ္ဇနီတို့နှင့် တွဲ၍လည်းကောင်း၊ ခွဲ၍လည်းကောင်း ဖြစ်ကြပုံကိုပြခြင်း	၃၅

အသံအကြောင်း

၁၂။ သရတို့ကို တက်သံ, သက်သံ, နိမ့်သံ, တိုင်သံတို့ဖြင့် ဝေဖန်၍ပြခြင်း	၃၆
၁၃။ မြန်မာအက္ခရာတို့ကို ရဿ, ဒီဃ စသည်တို့ဖြင့် ဝေဖန်၍ပြခြင်း	၃၉
၁၄။ သင်္သကရိုက်ကျမ်းလာ ရဿ, ဒီဃ စသည်တို့ကိုပြခြင်း	၄၀
၁၅။ ရဿ, ဒီဃ စသည်တို့၏ အသံပမာဏကို သတ္တဝါတို့၏အသံနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ပြခြင်း	၄၂

(၂) ကာရန္တာဒိ ဒီပက အခန်း

၁၆။ ကာရန်စပ်နည်းအကြောင်း	၄၃
၁၇။ လုံးရေမတူ, သရ, မတူသော ကာရန်စပ်နည်းများ	၄၄
၁၈။ စာရေးအမှန်-စာဖတ်အသံ	၄၅
၁၉။ လေးချက်သေကာရန် လှည့်နည်းကိုပြခြင်း	၄၆
၂၀။ ဝက်နင်းကာရန်အကြောင်း	၄၈
၂၁။ ခွာထောက်ကာရန်အကြောင်း	၄၉
၂၂။ ခွဲထားကာရန်အကြောင်း	၅၀
၂၃။ ကဗျာကာရန်ကြောင့် ဒီဃ, ရဿနှင့် သတ်ပုံသတ်ညွှန်း စသည်တို့ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းအကြောင်း	၅၂

အသတ်နှင့် အစပ်အကြောင်း

၂၄။ အသတ် (၆) ပါးအကြောင်း	၅၅
၂၅။ အစပ် (၆) ပါးအကြောင်း	၆၁
၂၆။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အသတ် (၆) ပါး အစပ် (၆) ပါးတို့ကို ရှေးပညာရှိအဆက်ဆက်တို့ မနှစ်သက်ကြ၍ ပယ်ဖျက်ခဲ့ပုံအကြောင်း	၆၅
၂၇။ တစ်နည်းအစပ် (၆) ပါးအကြောင်း	၆၆
၂၈။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အစပ် (၆) ပါးတို့၏ သင်္ကေတနှင့် ဥဒါဟရဏ်တို့ကိုပြခြင်း	၆၉
၂၉။ နဘေစပ်နည်းရှစ်ပါး	၇၅

ကြိယာအကြောင်း

၃၀။ ကြိယာ (၆၄) ပါးအကြောင်း	၈၃
၃၁။ ဝိဘတ်အကြောင်း	၈၇
၃၂။ ကြိယာဝိသေသနအကြောင်း	၉၅
၃၃။ ပဒါလင်္ကာရအကြောင်း	၉၆
၃၄။ ပဒပူရဏအကြောင်း	၉၉
၃၅။ ပဒ, ပါဒ, ပိုဒ်, ပုဒ်တို့ကို သဒ္ဒါကျမ်း, ဆန်းကျမ်းအလို စသည်တို့ဖြင့် အသီးသီး ဝေဖန်စိစစ်၍ပြခြင်း	၁၀၀
၃၆။ ဝိဘတ်အက္ခရာ စသည်တို့ကို ကဗျာအဖွဲ့တို့နှင့် ယှဉ်တွဲဝေဖန်၍ပြဆိုခြင်း	၁၀၂

ဥပဒေသ ဒီပက ဒုတိယပိုင်း

(၃) သံပေါက် ကဗျာခန်း

၃၇။ ကဗျာစပ်နည်း နှစ်မျိုးအကြောင်း	၁၀၅
၃၈။ သံပေါက်စပ်နည်း	၁၀၆

(၄) အချိုး ကဗျာအခန်း

၃၉။	ဒွေးချိုးစပ်နည်းအကြောင်း	၁၁၃
၄၀။	တြိချိုးစပ်နည်းအကြောင်း	၁၂၅
၄၁။	လေးချိုးစပ်နည်းအကြောင်း	၁၃၀
၄၂။	လေးချိုးလတ်ရေးနည်း	၁၃၃
၄၃။	စာထောင့်လေးချိုးကြီးရေးနည်းနှင့် နမူနာကဗျာလေးချိုးကြီးများ	၁၄၀
၄၄။	သံချိုလေးချိုးရေးနည်း	၁၅၃
၄၅။	ရှေးလေးချိုးကြီးရေးနည်း	၁၆၀

(၅) တေးထပ် ကဗျာအခန်း

၄၆။	တေးထပ်စပ်နည်းအမျိုးမျိုး	၁၆၂
၄၇။	တေးထပ်ဆန်း တေးထပ်ကြီး	၁၇၃
၄၈။	ရှစ်ဆယ်ပေါ်တေးထပ်စပ်နည်း	၁၈၇
၄၉။	လူးတားညှပ် ရှစ်ဆယ်ပေါ်	၁၉၆
၅၀။	လူးတားညှပ် ရှစ်ဆယ်ပေါ်ထပ်တွန့်	၁၉၇
၅၁။	တေးရိုးငယ် တေးရိုးကြီးစပ်နည်း	၁၉၉
၅၂။	တေးတွဲစပ်နည်း	၂၀၁

(၆) လေးလုံးစပ် ကဗျာအခန်း

၅၃။	ရတုစပ်နည်း	၂၀၆
၅၄။	ရတု အချီအချ အမျိုးမျိုးဇယား	၂၁၂
၅၅။	အဖြည့်ခံ ရတုရေးနည်း	၂၂၆
၅၆။	အဖြည့်ခံရတုဟု ခေါ်ရခြင်းအကြောင်း	၂၂၆
၅၇။	သုံးချက်ညီပိုဒ်စုံရေးနည်း	၂၂၇
၅၈။	ပိုဒ်စုံဟူ၍ ခေါ်ရခြင်းအကြောင်း	၂၃၀

၅၉။ သုံးချက်ညီဆိုသည်ကား	၂၃၁
၆၀။ သတ်စေ့နှက်-သုံးချက်ညီပိုဒ်စုံရတုရေးနည်း	၂၃၁
၆၁။ ကိုယ်တွင်းပြည့် သတ်စေ့နှက် သုံးချက်ညီ ပိုဒ်စုံရတုရေးနည်း	၂၃၄
၆၂။ စကြာရတုပိုဒ်စုံရေးနည်း	၂၃၅
၆၃။ ယန္တရားစကြာ ရတုရေးနည်းနမူနာပြ	၂၃၇
၆၄။ တောင့်တဲတွန့် ပိုဒ်စုံရတုရေးနည်းနမူနာပြ	၂၃၉
၆၅။ အဖျားကောက် ပိုဒ်စုံရတုရေးနည်းနမူနာပြ	၂၄၀
၆၆။ ဝဲရိုက် ဝဲသွင်း ရေးနည်း	၂၄၁
၆၇။ သျှိုးလိုက် ရတုရေးနည်း	၂၄၅
၆၈။ ပျိုးရေးနည်း	၂၄၇
၆၉။ မော်ကွန်းရေးနည်း	၂၄၈
၇၀။ လူးတားရေးနည်း	၂၅၀
၇၁။ ရကန်ရေးနည်း	၂၅၂
၇၂။ ဇးချင်းရေးနည်း	၂၅၆
၇၃။ ဇးချင်းသံဖောက်ရေးနည်း	၂၅၇
၇၄။ အဲချင်းရေးနည်း	၂၅၈
၇၅။ အန်ချင်းရေးနည်း	၂၆၀
၇၆။ အိုင်ချင်းရေးနည်း	၂၆၁
၇၇။ လွမ်းချင်းရေးနည်း	၂၆၄
၇၈။ တမ်းချင်းရေးနည်း	၂၆၆
၇၉။ သာချင်းရေးနည်း	၂၆၈
၈၀။ တျာချင်းရေးနည်း	၂၆၉
၈၁။ ကာချင်းရေးနည်း	၂၇၂
၈၂။ ဒုံးချင်းရေးနည်း	၂၇၄
၈၃။ ဟန်ချင်းရေးနည်း	၂၇၆

(၇-က) ပက်ဏ္ဍက ကဗျာခန်း

၈၄။ ဘောလယ် ရေးနည်း	၂၇၈
၈၅။ ကောင်းကင်ကြိုး ရေးနည်း	၂၈၃
၈၆။ လှေတော်သံ ရေးနည်း	၂၈၆
၈၇။ စည်တော်သံ ရေးနည်း	၂၈၉
၈၈။ ဗုံထောက်သံ ရေးနည်း	၂၉၁
၈၉။ ဗုံကြီးသံ ရေးနည်း	၂၉၂
၉၀။ သံချပ် ရေးနည်း	၂၉၄
၉၁။ သိင်္ဂီသံ စပ်နည်း	၂၉၆
၉၂။ ရှာပုံတော် ရေးနည်း	၂၉၉
၉၃။ မြန်မာရှစ်လုံးဖွဲ့ကဗျာ ရေးနည်း	၃၀၄
၉၄။ ရတနာကြုတ်သွား ရေးနည်း	၃၀၇
၉၅။ ပိဋကတ်သွား ရေးနည်း	၃၀၉
၉၆။ မေတ္တာစာ ရေးနည်း	၃၁၁
၉၇။ မှာတမ်းစာ ရေးနည်း	၃၁၅
၉၈။ ဩဘာစာ ရေးနည်း	၃၂၀
၉၉။ ဆောင်းပါးစာ ရေးနည်း	၃၂၄
၁၀၀။ သံပိုင်း ရေးနည်း	၃၂၇
၁၀၁။ သမိုင်း ရေးနည်း	၃၃၀
၁၀၂။ ညည်းချင်း ရေးနည်း	၃၃၂
၁၀၃။ သံညှင်း ရေးနည်း	၃၃၅
၁၀၄။ လေပြေ ရေးနည်း	၃၃၆
၁၀၅။ ပတ်တိုက် ရေးနည်း	၃၃၆
၁၀၆။ ရဲတင်းသံ ရေးနည်း	၃၃၇
၁၀၇။ ပြောငို ရေးနည်း	၃၃၈
၁၀၈။ ပြဇာတ်စကား ရေးနည်း	၃၃၉
၁၀၉။ မြင်းပေါ်သံ ကဗျာရေးနည်း	၃၄၁

(၇-ခ) သီချင်းကြီးခန်း

၁၁၀။ သီချင်းကြီးများ ပဋိညာဉ်	၃၄၄
၁၁၁။ ကြိုးသီချင်း	၃၄၅
၁၁၂။ ဖွဲ့ (ဘွဲ့)သီချင်း	၃၄၆
၁၁၃။ သီချင်းခံ	၃၄၇
၁၁၄။ ပတ်ပျိုးသီချင်း	၃၄၈
၁၁၅။ ယိုးဒယားသီချင်း	၃၄၉
၁၁၆။ နတ်သံ	၃၅၁
၁၁၇။ ကရင်ဩသံ	၃၅၄
၁၁၈။ တလိုင်းသံ	၃၅၅
၁၁၉။ ဒိန်းသံ	၃၅၆
၁၂၀။ မျောက်မင်းအူသံ	၃၅၇
၁၂၁။ လေးထွေသံကပ်	၃၅၈

ဆန္ဒာဒိ ဒီပက တတိယပိုင်း

(၈) ဆန္ဒ ဒီပက ဆန်းအခန်း

၁၂၂။ ဆန်းနည်းအကြောင်း	၃၅၉
၁၂၃။ ဒီဃရဿခွဲနည်း	၃၆၀
၁၂၄။ ဂိုဏ်းဖွဲ့နည်း	၃၆၁
၁၂၅။ ဂိုဏ်းရှစ်ပါး	၃၆၃
၁၂၆။ ဂိုဏ်းယှဉ်နက္ခတ်အကြောင်း	၃၆၄
၁၂၇။ စုက်, ဥပဒ်, နှောကိန်း ရွေးနည်း	၃၆၆
၁၂၈။ ဥပဒ် စသည်တို့၏ အကျိုးအပြစ်အဟော	၃၆၇
၁၂၉။ ဆောင်ရန်လင်္ကာ	၃၆၇
၁၃၀။ ဂိုဏ်းစောင့် နတ်အကြောင်း	၃၇၂
၁၃၁။ ဂိုဏ်းစောင့် နတ်သမီးနှင့် အကျိုးအပြစ်	၃၇၄

၁၃၂။ ဣန္ဒြဂိုဏ်းနှင့် အနိန္ဒြဂိုဏ်းရွေးနည်း	၃၇၆
၁၃၃။ ဝံသအကြောင်း	၃၇၈
၁၃၄။ တစ်နည်း ဝံသနှင့် ဝယအက္ခရာအကြောင်း	၃၈၀
၁၃၅။ ဆန်းနည်းဆိုင်ရာ ဥပဒေသရှေးဟောင်းဆောင်ပုဒ်များကို ဖော်ပြခြင်း	၃၈၁
၁၃၆။ ဆန်းနည်းနှင့် ကဗျာနည်း ယှဉ်တွဲစိစစ်၍ပြခြင်း	၃၈၆

(၉) အလင်္ကာရဒီပက-အလင်္ကာအခန်း

၁၃၇။ အလင်္ကာအကြောင်း	၃၉၁
၁၃၈။ ပဒ ဒေါသ ရှစ်ပါးနှင့် ၎င်းအဖြေတို့ကိုပြခြင်း	၃၉၂
၁၃၉။ ပဟေဠိစကားထာ	၃၉၅
၁၄၀။ ဝါကျဒေါသ ၉ ပါးနှင့် ၎င်းအဖြေ ၉-ပါးတို့ကိုပြခြင်း	၄၀၂
၁၄၁။ ဝါကျတ္ထဒေါသ ၆ ပါးနှင့် ၎င်းအဖြေတို့ကိုပြခြင်း	၄၀၉
၁၄၂။ အလင်္ကာဂုဏ် (၁၀) ပါး	၄၁၇
၁၄၃။ ရသအကြောင်း	၄၂၅
၁၄၄။ အလင်္ကာနည်းနှင့် ပါဠိဘာသာဂါထာသီချင်းတို့ကို ယှဉ်တွဲစိစစ်၍ ပြခြင်း	၄၂၆
၁၄၅။ ဂုဏ်အားဖြင့် စိစစ်နည်း	၄၂၇
၁၄၆။ အလင်္ကာနည်းနှင့် မြန်မာကဗျာသီချင်းတို့ကို ယှဉ်တွဲစိစစ်၍ပြခြင်း	၄၂၈
၁၄၇။ နိဂုံး	၄၂၉

ဓမ္မာစရိယ-ဦးထွန်းရွှေသို့ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ သဝဏ်လွှာ

အို... နန္ဒမာလိနီခေါ် ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းပြုဆရာ ဓမ္မာစရိယ ဦးထွန်းရွှေ...
အတီတေကာလ ရှေးမဆွအခါ “မြန်မာအစ-တကောင်းက” ဟူသည်နှင့်
အညီ ဤမည် ထိုမည်သော သကျသာကီဝင် ဘုရင်မင်းမျိုး သတိုးဓမ္မ သတ္တိဓရ
တို့ မဆွတည်ဟောင်း တကောင်းပြည်ကြီးမှ စ,ကာ

- (၁) သရေခေတ္တရာပြည်၌ မင်းပေါင်း ၂၅-ဆက်၊
- (၂) အရိမဒ္ဒန မည်သော ပုဂံပြည်တွင် မင်းပေါင်း ၅၅-ဆက်၊
- (၃) ဝိဇယပူရမည်သော ပင်းယပြည်တွင် မင်းပေါင်း ၆-ဆက်၊
- (၄) ဇေယျာပူရမည်သော စစ်ကိုင်းပြည်၌ မင်းပေါင်း ၇-ဆက်၊
- (၅) ရတနာပူရမည်သော အင်းဝပြည် အတွင်းဝယ် မင်းပေါင်း ၃-ကျိပ်၊
- (၆) ရတနာသိင်္ဃီ ပြည်များတန်ဆောင် ရန်ကြီးအောင်ခဲ့သော ကုန်းဘောင်

မင်း ၁၁ ဆက်တို့အတွင်း “အင်း-အာ-ရိုက်-အော်-ဘကြီးတော်” တည်းဟူသော
သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ်အတွင်း မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့သည့် ဘကြီးတော်
မင်းတရားလက်ထက် အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမားတို့ စော်ကားရန်စ၍ ပထမအကြိမ်
စစ်မက်ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ မြန်မာတို့က အရေးရှုံးနိမ့်သဖြင့် မဏိပူရပြည်၊ အာသံပြည်၊
ရခိုင်ပြည်၊ တနင်္သာရီပြည်များကို ကုလားမျိုး ၆၀-အဝင် အကြင်သို့သော
အင်္ဂလိပ်တို့လက်တွင်းသို့ အပ်နှင်းခဲ့ရလေသည်။

ဤမှတစ်မျိုး “အ-ကျိုး-နည်း-ရန်၊ မင်းပုဂံ” ဟူသော ရာဇဝင်နိယံအရ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၈ ခုနှစ်အတွင်း နန်းတက်တော်မူပြန်သော ပုဂံမင်းသည် အင်္ဂလိပ် မင်းတို့နှင့် စစ်ခင်းတိုက်ခိုက် ပြန်ရာမှာလည်း မြန်မာတို့ကပင် အရေးရှုံးနိမ့်လေ သဖြင့် ကေတုမတီမည်သော တောင်ငူပြည် သရေခေတ္တရာပြည်၏ တစ်စိတ် တစ်ဒေသဖြစ်သော တောကျောင်းသရက်မြို့အထိ အင်္ဂလိပ်တို့လက်တွင်းသို့ အပ်နှင်းလိုက်ကြောင်း။

၎င်းနောက်တစ်ကြောင်း “အ-င်္ဂ-လိပ်-နှောင်း၊ သီပေါပြောင်း” ဟူသော ရာဇဝင်နိယံအရ မြန်မာ့ဝေါဟာ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၄၀ ပြည့်တွင် ဘုရင် အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော သီပေါမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခုနှစ် အတွင်း အင်္ဂလိပ်မင်းတို့နှင့် ယင်းသို့သော ဘုံဘောဘားမား သစ်ခိုးမှုနှင့်ပတ်သက် ၍ စစ်မက်ဖြစ်ပွားပြန်ရာ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည်တစ်ပြည်လုံးသည် အသုံးမကျ သော (မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘ)အဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြရလေသည်။

ဤသို့သော ကျွန်ခေတ် ကျေးခေတ်၌ နှစ်ပေါင်း တစ်ရာကျော်မျှ နေခဲ့ ကြရသော ဗုဒ္ဓဘာသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိလူမျိုးတို့မှာ “ပုထိုးကောင်းလျက် ညောင်ပင် ဖျက်” ဟူသောအတိုင်း လူရိုင်းလူမသမာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ လက်အောက်သို့ ကျရောက် ရသော ကံဆိုး ဓားပြ သူခိုးတို့ကြောင့် အမျိုးဘာသာ သာသနာမှစ၍ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာတို့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ကဗျာလင်္ကာ ရေးသားမှုတို့မှာလည်း ဂရုမစိုက်အား တစ်နေ့တခြား တိမ်ကောခဲ့ရပေကြောင်း။

သို့သော်လည်း နောက်သောအခါ အဆိုပါ အင်္ဂလိပ်မင်းတို့ လက်ထက် မှာပင် အကြင်သို့သော ယူနီဘာစီတီ ခေါ်ဆိုသည့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီး ဖွင့်လှစ်သောကိစ္စတွင် မြန်မာ့ဗိမာန် ကဗျာဗိမာန်စာပေကျမ်းဂန်တို့ကို သင်ကြား ပို့ချရန် ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင် စီရင်သည့် “ကဗျာဗန္ဓုသာရ” စာအုပ်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့ စီရင်သည့် “ကဗျာသာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ်” စာအုပ်တို့ကို ထိုအဆိုပါ တက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီးတွင် သင်ရိုးသင်တမ်း ပြဋ္ဌာန်းချက် ပြုလိုက်သည့်အတွက် ရှေးကထက်ပင် လင်္ကာကဗျာမှု သုခုမဟု ဆိုအပ်သော အနုပညာဟိတ်သည် တဆိတ်တပေါက် တိုးတက်၍ အမျိုးအတွက် ဂုဏ်ယူစရာ ဖြစ်ချေတမဲ့။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း “တရားကို နတ်စောင့်သည်” “မှန်ကင်းတလှည့် ထင်းတလှည့်” “ရေစီးတခါ ရေသာတလှည့်” တည်းဟူသော ပေါရာဏ စကားပုံနှင့်အညီ အနှိုသို့သော တို့ဗမာပလ္လင်မှ တို့ဗမာသခင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း နှင့်တကွ ရဲဘော်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့၏ ဘုန်းတန်ခိုး တေဇော် အာနုဘော် လက်နက်တို့ဖြင့် ဖက်ဆစ်တည်းဟူသော အင်္ဂလိပ်တစ်ရန်နှင့် ဂျပန်တို့၏ အစွန်း ရန်ကို တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်ပြီး တစ်ထီးတစ်နန်း တစ်ခမ်းတစ်နား ဖြစ်ပေါ်သည့် မဟာသမယခေတ်ကြီးအတွင်း ယင်းသို့သော “နန္ဒမာလိနီ” ခေါ် အဟောဝတ ပြောပဖွယ်ရာ “ကဗျာစွယ်စုံကျမ်း” တစ်စောင် ပြောင်မြောက်လှစွာ ပေါ်ထွက် လာရာ အဆိုပါစာအုပ်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ဖတ်ရှုလျက် သတ္တုချလိုက်ရာ အဆိုပါ “ကဗျာဗန္ဓုသာရကျမ်း” “ကဗျာသာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း” တို့မှာပင် မပါမရှိသေး သော ရှေးရိုးမြန်မာများ ရေးသားစီကုံးနည်းများစွာကို တွေ့ရှိရသဖြင့် ယခင်အခါရှိ ဟောင်း အစိုးရ အထောက်အပံ့ခံကျောင်း အထောက်အပံ့မခံသော ကျောင်းတို့ တွင် ၎င်း “နန္ဒမာလိနီ” သည် ပျံ့လျှမ်း ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းကို သင်တန်းတစ်ခု ပြုလုပ်ကာ မြန်မာတိုင်းသူ “လူထု” အကျိုးကို သယ်ပိုးရွက်ဆောင်၍ အောင်မြင် ထမြောက်ကြပါစေသတည်း။

သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းအုပ်စု

(၃၁-၁-၅၅)

တည်းဖြတ်သူ၏ ဥယျောဇဉ်

ကျမ်းကောင်းတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်မှု

တန်ဖိုးရှိ၍ တကယ်တမ်း အသုံးဝင် အကျိုးပြုနိုင်မည့် စာပေကျမ်းဂန်ကြီး တစ်ကျမ်းတစ်ဖွဲ့ ဖြစ်မြောက်ပေါ်ထွန်းလာမှုကို အလွန်ခဲယဉ်းသော ဒုလ္လဘတစ်မျိုး ဟု ဆိုလိုက ဆိုနိုင်ပေသည်။ ကြိုးပမ်းရေးသားရမှု၌ မည်မျှခဲယဉ်းငြိုငြင်စွာ ရှာဖွေဆည်းစု ရေးပြုစီကုံးရသည်ကို ပြောဖွယ်ရာ မလိုသလောက် ထိုနှင့်အမျှ ဒုလ္လဘတစ်ရပ်ဟု မဆိုနိုင်စေကာမူ စနစ်တကျ စံပြစာအုပ်ကြီးတစ်အုပ် ရိုက် ထုတ်ဖြန့်ချိရန်မှာလည်း သာမညသတ္တိဖြင့် စွမ်းနိုင်သည် မဟုတ်ချေ။

ထိုအကြောင်းကို စဉ်းစားမိလျှင်ပင် ဤကဗျာစွယ်စုံကျမ်းကြီး ဖြစ်မြောက် လာခြင်းကို အံ့ဖွယ်တစ်ရပ်အနေဖြင့် သုံးသပ်မိပေသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဉာဏ်စွမ်း ဝီရိယစွမ်းဖြင့် ကြိုးပမ်းရေးသားခဲ့ ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၂၀ ခန့် ပျောက်ပျက်လုနီးနီး အခြေထိ တိမ်မြုပ်နေခဲ့ရာ ကံအားလျော်စွာ ပြန်လည်ရရှိခဲ့ပြီး ကျမ်းဆရာနှင့် ထုတ်ဝေသူတို့၏ မြန်မာစာပေ မြှင့်တင်လိုသော တကယ့်စေတနာ ဇွဲတို့ကြောင့် ယခုအခါမှာမှ စာပေလူထုလက်သို့ တင်ဆက်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

တည်းဖြတ်သူတာဝန်

သို့ တင်ဆက်ရာတွင်လည်း ကျမ်းဆရာနှင့် ထုတ်ဝေသူနှစ်ဦးစလုံးကပင် ကျွန်ုပ်အား တည်းဖြတ် မွမ်းမံရန် ကြီးလေးသောတာဝန်ကို ပေးအပ်သဖြင့်

မအားလပ်သော်လည်း ကြုံတောင့်ကြုံခဲသော ကိစ္စရပ်ကြီးကို လက်မလွှတ်သာဘဲ ဝင်ရောက်ထမ်းဆောင်ရာဝယ် ကြီးမားသောအခက်အခဲတို့ဖြင့် ရင်ဆိုင်ရလေ သည်။

အကြောင်းမှာမူ ဤမျှတန်ဖိုးတရှိ ထူးကဲနက်လေး ပညာပေးနိုင်သည့် ကျမ်းစာမျိုးကြီးကို မွမ်းမံသုတ်သင်ရခြင်းသည် သုခဘောဇဉ်တွင် အချို့အချဉ် စွက်ရသည်နှင့် တူသောကြောင့်ပင် ဖြစ်လေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကျမ်းဆရာ၏ ခွင့်ပြုပေးချက်အရ လိုအပ်သည်ထင်သမျှ ကဗျာအမျိုးအမည်တို့နှင့် ရေးနည်းရေးပုံတို့ကို စုံနိုင်သမျှ စုံလင်အောင် ဖြည့်စွက် လိုက်ခြင်းကြောင့် အချို့အချဉ် လိုအင်မယုတ် တစ်အုပ်တည်းဖြင့် ကဗျာမျိုးစုံ ရေးပုံရေးနည်းတို့ကို အပြီးတိုင် ပေးနိုင်သော ကျမ်းကြီးအဖြစ် ပေါ်ထွက်၍ လာနိုင်ပြီဖြစ်သဖြင့်လည်း အထူးဝမ်းမြောက်ရပေသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစာပေ အထက်တန်းကျစ ကဗျာရေးသား စီကုံးမှုတို့ကို အများအပြား လိုက်စားလေ့လာမှု များလာသည့် ဤယခုကဲ့သို့သော အချိန်ကောင်း တွင် တစ်အုပ်တည်းဖြင့် မြန်မာကဗျာ အမျိုးအမည်စုံလင်အောင် ဖော်ပြနိုင်၍ ထိုကဗျာတို့၏ ရေးနည်း ဥပဒေတို့ကို သုတေသီတိုင်း နည်းယူနိုင်ကြစေရန် အောက်ခြေမှစ၍ ပါရဂူမြောက်သည့်အထိ လမ်းညွှန်နိုင်သော ကဗျာစွယ်စုံကျမ်း ကြီးတစ်စောင် ထွန်းပြောင်ပေါ်ထွက်လာမှုတွင် အထောက်အပံ့ပြုလိုက်ရသဖြင့် လည်း အထူးဂုဏ်ယူမိပေ၏။

ကဗျာအတ္ထဝါမှ ပါရဂူမြောက်ရန်

ထိုမှတစ်ပါး ဤကျမ်းစာ၏ ဂုဏ်ရည်နှင့်လျော်ညီစွာ ကဗျာလေ့လာသူ များအား ဤကျမ်းစာပါ ကဗျာအမျိုးမျိုးတို့၌ ကြိုးစားရကျိုးနပ်မည့် ကျက်မှတ် လေ့လာနည်း ကဗျာလမ်းစဉ်ကို အတန်ငယ် တင်ပြမှာထားလိုပေသေးသည်။

ကဗျာနယ်ပယ်သည် ကျယ်ဝန်းလှစွာ၏။ အမျိုးအစားအားဖြင့် များပြား သော ကဗျာတို့၏ ဖွဲ့နည်းဖွဲ့ထုံးတို့၌ ဖွဲ့ထုံးလိမ္မာရန် ပဋိသန္ဓေပညာဟူသော ဝါသနာဝယ် ဆရာကောင်း (သို့မဟုတ်) နည်းမှန်ကို အလွယ်ကူဆုံး ညွှန်ပြသည့်

ကျမ်းစာတို့ကို ဆည်းကပ်နည်းမှီးလျက် ထန်သည်းသော ဝီရိယကို စိုက်ထုတ် လေ့ကျက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုလည်း ဂရုပြုစေလိုသည်။

ဤကျမ်း၌ ကဗျာအမျိုးအမည်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ကျော်မျှ ပြထားရာဝယ် ဒွေးချိုး၊ တြိချိုး၊ လေးချိုး၊ တေးထပ် စသော စာလုံးအနည်းအများအလိုက် အသံ အတက်အကျကို ပဓာနထားသော “မတြာစပ်နည်း” မျိုးနှင့် ရတု၊ ရကန်၊ အဲ၊ အန် စသည့် အက္ခရာလေးလုံး စသည် ကာရန်ထား၍ များသောအားဖြင့် စပ်ရသော “ဝဏ္ဏစပ်နည်း” မျိုးဟု နှစ်မျိုးနှစ်စား အကြမ်းအားဖြင့် ရှိပေသည်။

ယင်းနှစ်မျိုးတွင် ဝဏ္ဏစပ်နည်းဖြစ်သော နောက်နည်းမှာ များစွာကျယ်ဝန်း၍ အမျိုးအစားလည်း များပြားလှစွာ၏။

လွယ်သယောင်နှင့် ခက်၍ နက်နဲသော စိတ်ကူးဉာဏ်ကို အမှီပြုမှု ပိုမို လာပေသည်။

အချို့ ကဗျာလေ့လာစ သုတေသီများသည် လေးလုံးစပ်မှစ၍ လေ့ကျင့် ရေးသားမိကြရာ သမုဒ္ဒရာကို လက်ပစ်ကူးဘိသို့ တစ်ဖက်ကမ်းပေါက် လိုရင်း ရောက်အောင် တတ်မြောက်သည်မရှိ ဖြစ်ကြရလေသည်။ အမှန်မှာ ဤဝဏ္ဏစပ် နည်းသည်ပင် ကဗျာအဏ္ဏဝါသမုဒ္ဒရာကြီး ဖြစ်ပေသည်။

ကဗျာရေယာဉ် ကြိုတင်တည်ဆောက်မှု

ကမ်းခြေမြင် ပင်လယ်ပြင်ကို လျင်မြန်ကူးမြောက် တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ရောက်လိုသူသည် ရှေးဦးစွာ ခိုင်ခံ့သော သင်္ဘောရေယာဉ်ကို ပြုပြင်တည်ဆောက် ရသည့်အသွင် ကဗျာပင်လယ် နက်ကျယ်သော စာပေခရီးကို အပြီးတိုင် ကူး မြောက်လိုသူသည် ကဗျာသင်္ဘောကြီးကို ရှေးဦးစွာ တည်ဆောက်ရပေမည်။

တည်ဆောက်ရမည့် ကဗျာသင်္ဘောကြီးကား အခြားမဟုတ်၊ ဤကဗျာ စွယ်စုံကျမ်းကြီးရှိ သံပေါက်မှစ၍ ဒွေးချိုး၊ တြိချိုး လေးချိုး တေးထပ်အထိ ကျေပွန်အောင် ရှေးဦးစွာ လေ့လာရခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

တေးထပ် အမျိုးအစား ကုန်ဆုံးသည့်တိုင်အောင် တတ်မြောက်စီကုံးပြီးသူ အဖို့ ရတု၊ ရကန်၊ အဲ၊ အန် စသော ကဗျာအမျိုးမျိုး အရိုးအဆန်း အခန်းခန်းတို့

အတွက် အထူးတလည် ကြံစည်လေ့လာ၍ မနေရတော့ဘဲ ကြည့်ရှုရုံမျှဖြင့်ပင် စီကုံးရေးသားနိုင်တော့သည်။

ဤသည်ပင် ဒွေးချိုး၊ တြိချိုး၊ လေးချိုး၊ တေးထပ်တည်းဟူသော ကဗျာ သင်္ဘောကြီးဖြင့် ရတု၊ ရကန် စသော ကဗျာအဏ္ဏဝါကို လွယ်ကူစွာ ကူးမြောက် နိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။

ထို့ကြောင့် ကဝိလောင်းလျာ ကဗျာသုတေသန ယုဝ ယုဝတီ အလီလီ တို့သည် ဤကျမ်းတွင် အစီအစဉ်အရ ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း မကျော်မလွှား မူ၍ ‘မူလာဒိ ဒီပကခန်း’ ဟူသော သစ်သား သံထည် အသွယ်သွယ်သော အဆောက်အအုံ အစိတ်အပိုင်းတို့ကို ရှေးဦးစွာ စုဆောင်းကာ ‘တေးထပ်ခန်း’ အထိ လေ့လာခြင်းဟူသော ကဗျာရေယာဉ် ဉာဏ်စဉ် သင်္ဘောကြီးကို တည် ဆောက်လျက် ပေါက်ရောက်ကူးမြောက်ရန် ခဲယဉ်းသည့် ရတု၊ ရကန် အစ သီချင်းကြီးခန်း အဆုံးတည်းဟူသော ကဗျာပြင်ကျယ် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာကြီးကို ကူးမြောက်ပြီးလျှင် ဆန်းနည်း အလင်္ကာနည်း စသော ကဝိပလ္လင်၌ ရွှင်မြူးစွာ စံပယ်လျက် ကဗျာနယ်တွင် ဘုရင်တစ်ဆူ ဘွဲ့ထူးယူကြစေလိုကြောင်း တိုက်တွန်း လိုက်ရပေသတည်း။

ရဝေထွန်း
၂၁-၁-၅၅

မရှိမာန အတိဂါရဝ

ဘမရာပလ္လင်-ခန်းအဝလိုပ

စာသဘင် နန်းအကြွဆီက၊ စွမ်းသမျှကြံကာ။

ဆန်းအလှ-ဝမ်းပထမ

ကျမ်းကဗျာ-နန္ဒာကို၊ အဟံငါ စီကုံး။

အတ္တုက္ကန်-ပရဝမ်၊ သကျမွန်-ကင်းတဲ့နှလုံး။

ပြီးဆိုစို့-နည်းထိုထို့

မှီးသိုဖို့ ထုတ်အကုန်ကြံတယ်၊ သုတ်ပုံစံ-ယှဉ်သုံး။

နှုတ်ငုံရန်-အယဉ်ဆုံးရယ်လို့-ခင်တဖုန်းမိဋ္ဌာန်။

ကောင်းမဟာ-ပန်းတပွင့်လိုပ

ပေါင်းကဗျာ-အပြွမ်းဖွင့်တာမို့၊ တကျမ်းနှင့် ပြီးလိမ့်အမှန်။

မျိုးအရှိ-သီချင်းသံငယ်

စိုးတစ် ကြွင်းမကျန်တယ်၊ ကျမ်းဂန်ဂန် ရှာမှီစုပါလို့

စာစီမှု နည်းဖုံဖုံ၊ စုံကြီး-စုံထက်စုံ။

မရှိမာန-အတိဂါရဝ

နိဝါတ ပွားခိုလှုံတယ်၊ များဗိုလ်ပုံ သာကြောင်းဖျလေး။

နိဒါန်း

သုံးထပ်ကျမ်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာကျမ်းကြီးကို အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ပြုစုရေးသား တော်မူစဉ်က ပထမရေးပြီးပြီးချင်း ကျမ်းကြီး ပျောက်ကွယ်ခဲ့၏။ ဒုတိယရေးပြီး ပျောက်ကွယ်ပြန်၏။ တတိယ တစ်ဖန်ပြန်ရေးပြီးဆုံးမှ သုံးကျမ်းစလုံး ထပ်တူ ပြန်တွေ့ရလေသည်။ ထိုကျမ်းကား ပိဋကတ်လောက သာသနာ့ဂန္ထဝင်တွင် နေ အသွင် လအတူ အစဉ်ထိန်လင်း တောက်ပတော်မူလျက် တည်ရှိပေသည်။

သိကြားကွယ်ဝှက် ကျမ်းအဆက်

စတုမ္မသာရ ကိုးခန်းကျမ်းကြီးကို အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရမထေရ်ကျော် ပြုစုစီရင်တော်မူရာတွင်လည်း ထိုပျို့၏ ဇာတ်ပေါင်းခန်းသည် အထက်ပါ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ်အဋ္ဌကထာကြီးကဲ့သို့ပင် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်ခဲ့ဖူး၏။ နောက် ဘုန်းကြီးသော မင်း နန်းတက်ခါမှ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ရပုံကို ၎င်းကျမ်းနိဂုံးတွင် “ဗုဒ္ဓဃောသာ၊ ဆရာထေရ်မြတ်၊ ကဝိထွဋ်လျှင်၊ ပိဋကတ်နှုတ်၊ နက်စံထုတ်သား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ သစ်စက်စက်ကို၊ သိုဝှက်သိကြား၊ ကွယ်ရာထားမှ၊ စီးပွားရှာရှာ၊ နှင်းပြန်လာသို့၊ ဤစာဇာတ်ပေါင်း၊ သုံးနှစ်အောင်း၍၊ အကြောင်းမသိ၊ ပျောက်ကွယ်ရှိလျက်၊ ဇာတိရိုက်ရာ နန်းဖွင့်ခါနှင့်၊ ကြမ္မာချိန်သင့်” ... ဟူ၍ လည်းကောင်း။

“ဝေးနီးပြောင်ပြောင် ဘုန်းတော်ရောင်ဖြင့်၊ ရန်မှောင်ဖျောက်ပယ်၊ ပင်လယ်
 ချောက်မွှေ၊ သရေခေတ္တရာ၊ မြစ်ညာအင်းဝ၊ မြန်မာ့တိုင်းလုံး၊ ယူကျုံးနိုင်ငံ၊
 နေလစံသို့၊ မောင်နှံလွမ်းမိုး၊ နှစ်ပြည်စိုးသား၊ မင်းရိုးမင်းသား၊ မင်းတရား၏၊
 ရွှေနားတန်ဆာ၊ ရတနာဟု၊ သဒ္ဒါနှိုးဆော်၊ နတ်များဖော်သည်...။ ဘုန်းတော်
 အတုမဲ့တောင်းတည်း” ဟူ၍ လည်းကောင်း... စပ်ဆိုတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုကျမ်း
 ကြီးသည်လည်း စာပေလောက ကဗျာဂန္ထဝင်တွင် အလွန်ထင်ရှား ကျော်တစ်ပါးပင်
 ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

စတ္တာလီသကျမ်း မဃဒေဝလင်္ကာသစ်

မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်ကျမ်းကြီးကို မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား ရေးသား
 ပြုစုတော်မူရာ ပထမအကြိမ် ကျမ်းမပြီးခဲ့၊ နှစ်အတော်ကြာမှ ဆက်လက် ပြုစု
 ပြန်သော်လည်း ဆုံးခန်းတိုင်မမြောက်ဘဲ နောက်နှစ်ပေါင်း (၄၀) ခန့်အကြာတွင်
 တစ်ဖန်ပြုစုတော်မူပြန်မှ ပြီးဆုံးအောင်မြင်တော်မူခဲ့သည်။ ထိုကျမ်းကြီးသည်
 လည်း ကဗျာလောက မြန်မာ့ဂန္ထဝင်တွင် ကဝိလက်သုံး နေတနှုန်း လ,တသွင်
 ကြည်လင်ထိန်လင်းလျက် အစဉ် ပဝင်း တည်ရှိတော်မူပေ၏။

အထက်ပါ စာပေဂန္ထဝင်များကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကြည့်လျှင် စာပေလောက
 တွင် အစဉ်ထွန်းပြောင်မည့် ကျမ်းတစ်စောင်သည် စာပေပရိသတ်မျက်မှောက်
 သို့ လွယ်လွယ်နှင့် ရောက်ရှိနိုင်သည် မဟုတ်ကြောင်း ကောင်းစွာ တွေ့ရှိရလေ
 သည်။

စစ်ကွင်းကျမ်း ကဗျာစွယ်စုံ

အထက်ပါ စာပေဂန္ထဝင်များနည်းတူ နန္ဒမာလိနီ ခေါ် ဤကဗျာစွယ်စုံကျမ်း
 ကြီးကိုလည်း ကျမ်းဆရာ အသက် ၂၃ နှစ် မြင်းခြံမြို့နယ် ဖက်ပင်အိုင် ဆရာ
 တော်ထံ၌ မူလဋီကာ သင်ကြားနေစဉ်တွင် စတင်ပြုစုခဲ့၏။ နှစ်ချင်းမပြီးစီးခဲ့၊
 တစ်ဖန် အသက် ၂၅ နှစ် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဝတ်ချက်ချောင် ဆရာတော် ဦးသောမ
 ထံ၌ သက္ကတဘာသာသင်ယူနေရင်း ဆက်လက်ပြုစုပြန်သည်။ မပြီးပြန်၊ တစ်ဖန်

ထို့နောက် အသက် ၂၆ နှစ်မြောက် သထုံမြို့ ပုဗ္ဗာရုံစာသင်တိုက်၌ စာပေပို့ချစဉ် ဆက်လက်ပြုစုရေးသားရာ အသက် ၃၀ ကျော်မှ ထိုကျမ်းကြီး ပြီးစီးခဲ့လေသည်။

စက်တင် ပုံနှိပ်ရန် အကြိမ်ကြိမ် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း အထမမြောက်ဘဲ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီးကြီးနှင့် ဆုံစည်းရပြန်သဖြင့် ကျမ်းဆရာနှင့် ကျမ်းစာမူကြီး ကို ကမ္ဘာ့စစ်မီးက မဖျက်ဆီး မလောင်ကျွမ်းဘဲ ရှောင်ကွင်း၍ ချန်ခဲ့ခြင်းသည်ပင် မြန်မာ့ဂန္ထဝင် အစဉ် ထွန်းပြောင်မည့် ကျမ်းထူးတစ်စောင်ဖြစ်၍ ကျမ်းစောင့်နတ် များကပင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းပေးခဲ့လေသလောဟု တွေးတောယူဆဖွယ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သတ္တဗိသကျမ်း နန္ဒမာလိနီ

အမှန်မှာ မင်းဘုန်း ရောက်လှာ၊ ဤသည့်စာ၊ လူရွာ မတိမ်မြုပ် ဟူသော ကိုးခန်းပျို့ဖြစ်ထုံးနှင့် လုံးလုံးပင် တူမျှနေပြန်ပါသဖြင့် ယခုအခါ ဤကျမ်းစာ သည်လည်း မြန်မာရာဇင်း ဘုန်းရှိမင်းကြောင့် ဆက်နှင်းဒေဝါ ပို့ဆောင်လာသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါတော့သည်။ ထို့ကြောင့် မကြာမီကမှ အဆွေတော် ကိုတင်မောင်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညာအလင်းပြစာပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ဆရာဖိုး စာပြုဆရာ ရဝေ ထွန်းတို့နှင့် ဆုံမိကြရာမှ စက်တင်ပုံနှိပ်စခန်းသို့ တက်လှမ်းနိုင်ခဲ့ကြရပါတော့ သည်။

ဤကျမ်းကြီးကို စတင်ပြုစုသည့် နှစ်မှစ၍ ရေတွက်သော် သတ္တဗိသ ၂၇ နှစ်မြောက်မှ စက်တင်ပုံနှိပ် ဖြစ်မြောက်ရခြင်းသည်လည်း အထက်တွင် ပြခဲ့သော ကျမ်းကြီးများနည်းတူ စာပေလောက မြန်မာ့ဂန္ထဝင်တွင် အစဉ်ထွန်းပြောင် မည့် ကျမ်းတစ်စောင်ပင် ဖြစ်ပေချိမ့်မည်။

များဖြင်ကျေးဇူး ဂုဏ်တင်ကျူး

ဤမျှ နက်ကျယ် ပြည့်လျှမ်းလှသော ကျမ်းကြီးတစ်စောင်ကို ပြောင်မြောက် စွာ ပြုစုရေးသားနိုင်ရန်အတွက် ကဗျာဘက်ဆိုင်ရာ ဆရာဝိသေသ ဖြစ်တော်မူ ကြကုန်သော-

- (၁) ရမည်းသင်းမြို့ ညောင်လွန်တောရတိုက် စာချဆရာတော်အရှင်ကုမာရ
- (၂) ရန်ကုန်မြို့ ကဗျာမှန် ကျမ်းပြု အရှင်အာဒိစ္စဝံသ
- (၃) ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် ဓမ္မမဇ္ဈကျောင်း အရှင်တေဇောဒီပ
- (၄) သထုံမြို့ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရ အရေးပိုင် ဦးကျော်ထွန်း K.S M.
- (၅) မြန်မာပညာရှိ သစ်တောဝန်မန္တလေးမြို့ ဦးမောင်မောင်ကျော် စသော ကျေးဇူးရှင်ကြီးများနှင့်တကွ
- (၆) ကဗျာသာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းနှင့် ဒေါင်းဋီကာ ဒေါင်းဂဏ္ဍိ မျောက်ဋီကာ မျောက်ဂဏ္ဍိ စသည် ကျမ်းပြု မြန်မာနိုင်ငံကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် ဥက္ကဋ္ဌကြီး နိုင်ငံတကာ စတာလင်ငြိမ်းချမ်းရေးဆုရ အလင်္ကာကျော်စွာ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအား လည်းကောင်း
- (၇) ဤကျမ်းအတွက် မြတ်စွန်းရေးကို အဓိကမထားဘဲ မြန်မာယဉ်ကျေးမှု သုခုမပညာတစ်ရပ်ကို အားပေးလိုသော တကယ့်စေတနာရှင် ပညာအလင်းပြ စာပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ဆရာဖြိုးအားလည်းကောင်း
- (၈) ဤကျမ်းကြီးကို လိုရာအချက် ဖြည့်စွက်ကူညီ၍ တည်းဖြတ်ပေးသော စာပြုဆရာ ရဝေထွန်းနှင့်
- (၉) အဖက်ဖက်မှ ကူညီအားပေးကြကုန်သော ကဗျာမိတ်, စာမိတ် အပေါင်းတို့အားလည်းကောင်း

ဤဆရာအမွေ ကဗျာအခြေတို့ကို ဖြန့်ဝေ ရေးထုတ်သောအားဖြင့် ကျေးဇူးတင် ဂုဏ်ပြု၍ မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါကြောင်း။

ထွန်းရွှေ
ဓမ္မာစရိယ
၁၃၁၆ ခု တပို့တွဲလဆန်း ၅ ရက်။

ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းကြီး

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပဏာမာဒိ ဂါထာ စတုက္ကကိုပြခြင်း

နန္ဒတော သဗ္ဗကာဝီဟိ၊
ဒ ဒတော ခိလဂီတနျံ၊
မေ ဒသာရ ဂိတာ ဂိတ၊
ဓာ ရိနော တဿ နမတ္ထု။

ကဗျာဂန္ထာဗဟုဗ္ဗိဓာ၊ သန္တိ သမ္မာ ပုရာတနာ၊
တထာပေကေန သံပုဏ္ဏံ၊ နသာဓေန္တိယထိစ္စိတံ၊
တတော ပုဏ္ဏေဟိ အာပုဏ္ဏံ၊ ပုရာဏ နဝနိဿိတံ၊
လက္ခ လက္ခဏ သံယုတ္တံ၊ ပသန္တတ္ထ နယက္ကမံ။
ဂါယိဿံ နန္ဒမာလိနိ၊ နဝကဏ္ဍေတျ လင်္ကီတံ၊
ယုတ္တာယုတ္တံ ဝိစာရေတွာ၊ နိသာမေန္တု ဂိတတ္ထိကာတိ။
သဗ္ဗကာဝီဟိ-ကဗျာအရာ သာထက်သာ၍ လိမ္မာကျေပွန် ခပ်သိမ်းကုန်
သော ပညာဝန်တို့သည်၊ နန္ဒတော-အားထားမှီခို ကြည်ညိုလေးမြတ် နှစ်သက်
အပ်ထသော၊ အခိလဂီတနျံ-ရှိရှိသမျှ သီဆိုကြသည့် ဂီတအရာ ညီညာညာဖြင့်

စိကာဖွဲ့နည်း နိဿရည်းကို၊ ဒဒတော-အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ သံသာသာဖြင့် ထံတျာ
 ငြိမ်ညောင်း သိမ်သိမ်ကောင်းအောင် ငဲ့စောင်းတွေးမြော် အရေးဖော်၍ ပေးတော်
 မူပေထသော၊ မေဒသာရ ဂိတာဂိတဓာရိနော-အဆီအနှစ် တအိအိ ယစ်လောက်
 တဲ့ ရှိလစ်များစွာ ဂိတတကာတို့ထက် ကောင်းမြတ်သာလွန် အမွန်ပရိယတ်
 ပိဋကတ်သုံးပုံတည်းဟူသော ဂိတအစစ်ကိုလည်း ဆောင်တော်မူပေထသော၊
 တဿဗုဒ္ဓဿ ဂိတိဿရ ဂိတသာမိ အဓိပတိတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာ
 ဘုရားအား၊ မေ-ဤသည့်ပဏာ ဤဂါထာ၏ လေးဖြာပဒ ရှေးအစဉ်ရေးပြ
 အက္ခရာ လေးလုံးစာဖြင့် ဝေါဟာသမုတ်အကျွန်ုပ်၏၊ နမော-ဘေးရန်ကင်းပျောက်
 ကျမ်းဆုံးရောက်၍ ပြီးမြောက်လို့ငှာ စေတနာဖြင့် သေချာဝပ်စင်း ရှိခိုးခြင်းသည်၊
 အတ္ထု-ဖြစ်ပါစေသောင်း၊ အတ္ထု-အပြစ်ဘယာမသွေ ချစ်သဒ္ဓါဝေလိုမို့ ဖြစ်ပါစေ
 တော့သတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤပထမဂါထာ၌ “နန္ဒတော-ဒဒတော” ဟူသော ပုဒ်
 တို့ကို ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်းနှင့်အတူ ကြိယူအပ်၏။ (သဒ္ဓါဟူကာ၊ ယေဘုယျ၊ မုချမယူရာ၊
 ဝတ္တိစ္ဆာန၊ စီမံပြု၊ ညီမှု သဒ္ဓတ္တာ) ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီတည်း။

သမ္မာ-အပြစ်မထင် အနှစ်ဝင်လိုမို့ အစစ်ပင် ကောင်းမြတ်ကုန်ထသော၊
 ပုရာတနာ-ဤနန္ဒမာလိနီ သညီတောက်လျှမ်း ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းမှ ရှေးကာလ၌
 ဖြစ်ပေါ်ကုန်ထသော၊ ဗဟုဗ္ဗိဓာ-လေးစောင်မက ငါးစောင်မက မြားမြောင်လှကုန်
 သော၊ ကဗျာဂန္ထာ-သီချင်းကဗျာ စီကုံးရာ၌ ဆရာနည်းပြ ကျမ်းစာအဝဝတို့သည်၊
 ကိဉ္ဇာပိသန္တိ-ဘယ်သို့ ဘယ်ဝယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် အကယ်တလှေ့ ရှိကုန်သေး
 ၏၊ တထာပိ-ထိုသို့ ထိုဝယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် ထို့နှယ်ထို့ပုံ ထိုသို့ပင် ရှိကြကုန်
 သော်လည်း၊ ဧကေန-သို့ကလောက်များစွာ ရှိကြရာတွင် ဖွေရှာငြမ်းမှီး တစ်ကျမ်း
 တည်းဖြင့်၊ ယထိစ္စိတံ-စိတ်ရှိတိုင်းသာ ပိုမိုစွာနှင့် လိုရာစုံစေ အလိုရှိသရွေ့၊
 သံပုဏ္ဏံ-ပြည့်ပြည့်စုံစုံ လုံလုံလောက်လောက်၊ ယတော-အကြင်ကြောင့်၊ နသာ
 ဓေန္တိ-တစ်နည်းတစ်ထောက် ခရီးရောက်ဖို့ မပြီးမြောက်စေနိုင်ကြလေကုန်။

တတော-ထိုသို့ ကျမ်းပေါင်းများစွာ ရှိကြရာတွင် လိုရာငြမ်းမှီး တစ်ကျမ်း
 တည်းဖြင့် စခန်းမပြီးနိုင်ကြလေကုန်သောကြောင့်၊ ပုဏ္ဏေဟိ-ပြည့်စုံပြီဟု

mg yoe . com

အတည်ပြုသည့် သီမူပြွမ်းရှာ ကျမ်းတကာတို့ထက်၊ အာပုဏ္ဏံ အာဘုသော ပုဏ္ဏံ -အဆအရာမကသာအောင် ပြကာထည့်တုံ နည်းအဖုံဖုံနှင့် ပြည့်စုံပေထသော ဝါ-ပေါ်လွင်ထင်ရှား အသုံးများ၍ အားထားလောက်သော၊ နာနာဂန္ထဝိနိစ္ဆယ-ဖွေရှာသော်လည်း ရနိုင်ခဲ၍ နက်နဲထူးတွေ ခိုင်မြဲပေသော အာစရိယဝါဒ နည်းမျိုးစုံစွာ အကုန်ရှာ၍ ခုံပမာကျမ်းညှိ စခန်းစီအောင် ဂဏ္ဍိသဘော တစ်ထပ်ပြောသည့် အတ္တနောမတိ စသည်တို့ပါ ပါရှိလေသောကြောင့် အနှိုင်းမရှိအတိုင်းမသိ ပြည့်စုံပေထသော ဝါ-သီချင်းတစ် အကြွင်းမရှိရလေအောင် သွင်းထည့်လေသောကြောင့် အမွန်အတိ အလွန်အလွန် ပြည့်စုံပေထသော၊ ပုရာဏ နဝနိဿိတံ-ကျမ်းမျိုးစုံစွာ အကုန်ရှာ၍ သေချာပေါင်းစစ် အကောင်းဖြစ်သည့် အဟောင်းအသစ် ကျမ်းတို့ကိုသာလည်း မှီပေထသော၊ လကျာလက္ခဏသံယုတ္တံ-မှတ်ကြောင်းမှတ်အပ် ဤနှစ်ရပ်ဖြင့် ရောစပ်ကုံးခြါ ဆန်းနည်းပုံသို့ ဥဒါဟရဏ်သုတ် တစ်ပုဒ်တည်းနှင့်လည်း ယှဉ်ပေထသော၊ ပသန္နတ္ထနယက္ကမံ-ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အကန်အကန်တို့ဖြင့် တသန်တသန်စီ ခွဲခန့်တီထွင် စီစဉ်ခြားနား ဝေဖန်၍ထားသောကြောင့် သန့်ရှင်းကြည်လင်သော အနက်အစဉ် နည်းအစဉ်လည်း ရှိပေထသော၊

နဝကဏ္ဍောဟျလင်္ကာတံ-အရိုးအဆန်း အမျိုးမျိုး ပြွမ်းလို့မို့ကိုးခန်းတို့ဖြင့်လည်း တန်ဆာဆင်အပ်ထသော၊ နန္ဒမာလိနိ-ကျမ်းပြုဆရာ ဘွဲ့သညာဖြင့် ကျမ်းစာဒြပ် နှစ်မည်စပ်၍ စွဲမှတ်မှည့်ခေါ်အပ်သောကြောင့် နန္ဒမာလိနိ သညီတောက်လျှမ်း ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းကို၊ အဟံ-ခန္ဓာငါးဝ သမူဟကို “နန္ဒမေဓာ” ဘွဲ့သညာဖြင့် စွဲကာသမုတ် အကျွန်ုပ်သည် ဝါ-ကဗျာဉာဏ်ရှိ အမှန်သိသည့် ပဏ္ဍိတန်ခွန်ကဝိမွန်တို့ ကဲလွန်ဝှဲချီး ကဗျာနည်းကို ရှာမှီးရေးမည် စိတ်ကရည်၍ ကြံစည်အားထုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊ ဂါယိဿံ-သီဆိုပေတော့အံ့၊ ဂါယိဿံ-စီကာ စီကာ ညီညာညာဖြင့် ဂီတာရွဲလုံး ပုလဲကုံးသို့ တွဲရုံးလှစ်ခြွေ ဖွဲ့ဆိုပေတော့အံ့၊ ဂီတတ္ထိကာ-ကဗျာစပ်လမ်း အခန်းခန်း၌ တတ်ကျွမ်းသိလိုများပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယုတ္တာ ယုတ္တံ-အသင့်ယုတ္တိ ရှိ မရှိကို၊ ဝါ-သင့်သည်ထက်သင့် မြင့်ထက်မြင့်၍ ဆင့်ဆင့်ခိုင်ဖြီး အကောင်းဆုံးနည်းကို၊ ဝိစာရေတွာ-သည်ဟာမသင့် ဤသာသင့်ဟု နှိုင်းချင့်ဉာဏ်လှစ် ရွေးစိစစ်၍၊ နိသာမေန္တု-ရေးထုံးစုံစွာ အကုန်

mgyo.com

ပါ၍ ကဗျာဆိုနည်း အလိုပြီးအောင် သိုမှီးလိုက်ကြပါကုန်လော့၊ ဣတိ-ဤသည် လျှင် ရတနတ္ထယ ပဏာမ စသည်ကို ဆိုရာစကားတစ်ရပ် အပြီးသတ်တည်း။

“ပဏာမာဒိ ဂါထာ စတုတ္ထကို ပြခြင်း ပြီး၏”

မူလာဒိ ဒီပက ပထမပိုင်း

(၁) အက္ခရာဒိ ဒီပက အခန်း

ကဗျာမရေးမီ ရှေးဦးစွာ-လိုက်နာရန်အကြောင်း

ကဗျာလင်္ကာ စာစီစာကုံးပညာကို ဆည်းပူးလေ့လာလိုကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကဗျာလင်္ကာ လက္ခဏာ စည်းကမ်းတို့ကို လေ့လာအားထုတ် မပြုလုပ်မီ ရှေးဦးအစဉ် အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော ပဓာနအချက်ကြီး ၃ ချက်တို့ကို လေးနက်စွာ လိုက်နာသင့်ကြပေကြောင်း။

၁-အချက်။ ။ ကဗျာပညာ၏ သတ္တိတန်ခိုး အဖိုးအနန္တ ထိုက်တန်မွန်မြတ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ ယုံကြည်အားထားခြင်း ပြုရမည်။

၂-အချက်။ ။ မိမိတို့ ဖွဲ့ဆိုစီကုံးလိုသော ကဗျာ၏ နမူနာ အကောင်းဆုံး ၃ ပုဒ်ထက်မနည်း ဆိုနည်းနှင့်တကွ နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်ထား နှင့်ရမည်။

၃-အချက်။ ။ ကဗျာအဖွဲ့ကို စီကုံးရေးသား လေ့ကျင့်စဉ် ဥပဒေစည်းကမ်းတို့ကိုသာ အရေးတစိုက် လိုက်နာမှတ်သား၍ အဓိပ္ပာယ်ကောင်းမကောင်းကို ကြောင့်ကြမဲ့ ပြုထားနှင့်ရမည်။

အနည်းငယ်ချဲ့၍ ပြဆိုဦးအံ့၊ ကဗျာပညာ၏ သတ္တိတန်ခိုး အဖိုးအနန္တ ထိုက်တန်မွန်မြတ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ ယုံကြည်အားထားခြင်း ပြုရမည်ဆိုရာ၌ ကဗျာဆရာကြီးတို့၏ စည်းကမ်းနည်းလမ်းနှင့်အညီ သီကုံးဖွဲ့ဆိုထားသော

ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ထိုထိုသော ကဗျာလင်္ကာ အဖွဲ့အနွဲ့ များစွာတို့သည် ဖတ်ရှုရသူ ကြားနာရသူ ဟူဟူသမျှတို့၏ ပင်ကိုသဘော ခိုင်မြဲသော နှလုံးဓာတ် စိတ်အစဉ် ကို ချိတ်ငင် ကိုင်ဆွဲသကဲ့သို့ လိုရာသို့ ယိုင်လဲညွတ်ကိုင်းလာအောင် ဆောင်စွမ်း နိုင်သဖြင့် “ရေးရိုးရေးစဉ် စကားပြင်” များထက် အဆပေါင်းများစွာ ပိုမိုပြီး မြောက် ခရီးရောက်နိုင်သော တန်ခိုးသတ္တိရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

အဆိုပါကဗျာလင်္ကာသီချင်းစာ၏ သတ္တိတန်ခိုး အဖိုးအနန္တ စူးရှထက်မြက် ကြောင်းကို ကောင်းစွာပေါ်လွင် ထင်ရှားစိမ့်သောငှာ ဆိုင်ရာ သာဓကဝတ္ထုတစ်ခု နှစ်ခုမျှကို သိသာရုံ အကျဉ်းဆုံးနည်းဖြင့် ဖော်ပြပေအံ့။

သာဓကဝတ္ထုများမှာ။ ။ ကျွန်ုပ်တို့ ဂေါတမ ရှင်တော်ဘုရား ထင်ရှားရှိတော် မူစဉ်အခါက ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ တောင်ညာစံဒေဝီ မဟေသီ ဖြစ်သော ခေမာမိဖုရားကြီးသည် ရှိသတတ်၊ ထိုမိဖုရားကြီးသည် ရွှေအဆင်းနှင့် တူ၍ အလွန်လှပသော မိမိ၏ အဆင်းရူပါရုံကိုသာ သာယာတပ်မက်လျက် ဘုရားသော်မှ ငါ့လောက်မလှပြီဟု အယူထန်သည် မာနကြီး၍ ဘုရားထံတော် မှောက်သို့ တစ်ခါတစ်ခေါက်မျှ မလာရောက် မချဉ်းကပ်ဘဲ နေခဲ့လေ၏။

ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် ငါမူကား ဘုရားကျောင်း ဒါယကာအစစ် ဧကန်ပင် ဖြစ်ပါလျက် ငါ၏ မိဖုရားကြီးမှာ ဘုရားအထံတော်သို့ တစ်ခါတစ်ခေါက် မျှ မရောက်ရခြင်းသည် မသင့်တန်ရာဟု တွေးတောကြံစည်မိသဖြင့် ခေမာမိဖုရား ကြီးအား ဘုရားထံတော်သို့ သွားရလေအောင် သာယာကြည်နူးလောက်သော စကားအဝဝတို့ဖြင့် တရားပြပြပြီး နားချပြောဆိုပါသော်လည်း အကြံမပြီး အချည်း အနီးသာ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

ထို့နောက် မင်းကြီးလည်း မိမိ၏အကြံကို လက်မလျှော့သေးဘဲ သတ္တဝါ တို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို အလွယ်တကူ ဆွဲယူသွေးဆောင်နိုင်သော ဥပါယ်တံမျှဖြင့် ကြံစည်ပြန်လျက် မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးနေတော်မူရာဖြစ်သော ဝေဠုဝန် ပန်းမာလ်ဥယျာဉ်တော်အကြောင်းကို ကဗျာလင်္ကာဆရာကြီးတို့အား ကောင်းမွန်စွာ ဖွဲ့နွဲ့သီကုံးစေပြီး မိဖုရားကြီး ကြားလောက်ရာအရပ်မှ သီချင်းသည်တို့ကို သီဆို စေ၏။ သီဆိုသူတို့ကလည်း ကဗျာဆရာကြီးများ ရေးစပ်စီကုံးပေးသည့်အတိုင်း-

mggyoe.com

ရမ္မံ ဝေဠုဝန် ယေန နဒိဋ္ဌံ သုဂတာလယံ၊
န တေန နန္ဒနံ ဒိဋ္ဌံ ဣတိ မညာမ ဟေ မယံ။
ယေန ဝေဠုဝန် ဒိဋ္ဌံ နရ နန္ဒနံ နန္ဒနံ၊
သုဒိဋ္ဌံ နန္ဒနံ တေန အမရိန္ဒ သုနန္ဒနံ။

အစရှိသော ဂါထာသီချင်း အဖွဲ့အနွဲ့တို့ဖြင့် ခနဲတဲ့တဲ့ နွဲ့တဲ့တဲ့ သီဆိုကြ ကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ မဂဓဘာသာ၌ ဂါထာဗန္ဓသည်ပင် ကဗျာသီချင်းမည်၏။ ထိုအခါ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုရန် စကားပြင်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ချောမော့ပြောဆိုသော်လည်း သွားလိုစိတ်မရှိသော ခေမာမိဖုရားကြီး မှာ ထိုဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ဖွဲ့ ဥယျာဉ်တော်ဖွဲ့ သီချင်းသံတို့ကို တစ်ကြိမ်မျှ ကြားရရုံနှင့်ပင် ၎င်းဝေဠုဝန်ကျောင်းတော် ဥယျာဉ်တော်ကို မမြင်ရ မနေနိုင် မသွားရ မနေနိုင်လောက်အောင်ပင် အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ပေါ်၍ လာလေ၏။ ယင်းသို့ အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ပေါ်ရခြင်းကား ကဗျာသီချင်း၏ အစွမ်း သတ္တိပင်တည်း။

ဤမျှမကသေး၊ ထိုသို့ အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အတိုင်း ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော် ဥယျာဉ်တော်ကို ရှုစားရန် မောင်းမမိသံ အခြွေအရံတို့နှင့် တကွ ထွက်ခဲ့ကြလေ၏။ ဥယျာဉ်တော်သို့ ရောက်ကြသောအခါ ဥယျာဉ်ပန်းမာလ် တို့ကို လှည့်လည်ရှုစားရင်း မမျှော်လင့်ဘဲ ဘုရားအထံတော်သို့ ရောက်ရှိပြီး မြတ်စွာဘုရားက တရားဟောတော်မူသည်၏ အဆုံး၌ ကျွတ်တမ်းဝင်၍ လူဝတ် ကြောင်နှင့်ပင် အထွတ်အမြတ် အရိယာဇာတ် အထက်တန်း ရဟန္တာမအဖြစ်သို့ ရောက်ရလေသေးသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤသာဓကဝတ္ထု၌ ကဗျာလင်္ကာ၏ အစွမ်းကြောင့် ခေမာ မိဖုရားကြီး၏ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ရောက်ရခြင်းသည် ကဗျာလင်္ကာ ဖွဲ့နွဲ့ သီဆိုစေခိုင်းသူ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အလိုဆန္ဒအတိုင်း အကျိုးပြီးခြင်း ဖြစ်၏။ ခေမာမိဖုရား၏ အထွတ်အမြတ် အရိယာ အထက်တန်း ရဟန္တာမအဖြစ်သို့ ရောက်ရခြင်းသည် ကဗျာသီချင်းကို နားထောင်ရသူ ခေမာမိဖုရားကြီး၏ အမြတ်

mgyo.com

ဆုံးသော အကျိုးပြီးခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ ကဗျာလင်္ကာ သီချင်းတစ်ခု၏ အစွမ်း သတ္တိကြောင့် အကျိုးနှစ်ခု ပြီးကြရာတွင် ဤနေရာ၌ သီချင်းအရှင် ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီး၏ မျှော်လင့်ချက် အကျိုးပြီးခြင်းသည်သာ ပဓာနလိုရင်းအကျိုး ဖြစ်ပေ ၏။

၎င်းပြင် မဲဇာတောင်ခြေချီ ပိုဒ်စုံ ရတုကဗျာ ဆက်သခြင်းကြောင့် ဘုရင့် ရာဇဝတ်မှုမှ လွတ်ကင်းရဖူးသော လက်ဝဲသုန္ဒရအမတ်ကြီး၏ ပစ္စုပ္ပန် လောကီ ဝတ္ထု-

ကဗျာသီချင်း မေတ္တာစာမှာတမ်း၏ အစွမ်းကြောင့် မိမိထက် အမျိုးဇာတ် မြင့်မြတ်၍ ဂုဏ်ဒြပ်ဟိတ်ဟန် ကြီးလှသော စုဖုရားလတ်မင်းသမီးကိုရ၍ ဘုရင် တစ်ဆူဖြစ်ရဖူးသော အရှင်သီပေါမင်း၏ ပစ္စုပ္ပန်လောကီဝတ္ထု-

စသည်တို့ကို ထောက်ရှု၍ ကဗျာလင်္ကာသည် ရေးရိုးရေးစဉ် စကားပြင် များထက် စူးရှထက်မြက်သော သတ္တိတန်ခိုး အဖိုးအနုတ္တ ထိုက်တန်မွန်မြတ်ကြောင်း ကို ကောင်းစွာ ယုံကြည်အားထားရမည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ ယုံကြည်ကိုးစား အားထားခြင်းရှိမှသာလျှင် ကဗျာပညာကို ဆည်းပူးသင်ယူရာ၌ စိတ်ရောကိုယ်ပါ လေးလေးနက်နက် ကြိုးစား၍ အားထုတ်လိမ့်မည်။ ဤသို့ စိတ်ရောကိုယ်ပါ လေးလေးနက်နက် အားထုတ်ဆည်းပူးမှသာလျှင် မကြာမီတတ်မြောက်၍ ပညာရှိ ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

မိမိတို့ စပ်ဆိုစီကုံးလိုသော ကဗျာ၏ နမူနာ အကောင်းဆုံး ၃ ပုဒ်ထက် မနည်း ဆိုနည်းနှင့်တကွ နှုတ်တက်အာဂုံ ဆောင်ထားနှင့်ရမည်ဆိုရာ၌ ကဗျာ ပညာကို ကောင်းစွာ ယုံကြည်အားထားပြီး၍ ကဗျာစပ်နည်းကို လေ့လာလိုသော သူသည် မိမိ လေ့ကျင့်လိုသော ကဗျာ၌ စည်းကမ်းညီညွတ်၍ အကောင်းဆုံးဖြစ် သော နမူနာကဗျာကို ၃ ပုဒ်ထက်မနည်း ဆိုနည်းနှင့်တကွ နှုတ်တက်အာဂုံ ဆောင်ထားနှင့်မှသာလျှင် ရေးသားလေ့ကျင့်သောအချိန်၌ ဘယ်သံ ညာသံ တက်သံ ကျသံ ပုဒ်နေ ပုဒ်ထား လေသွား လေယူ အတုယူ၍ လွယ်ကူစွာ သိရှိ ရေးစပ်နိုင်လိမ့်မည်။ အကယ်၍ ဉာဏ်ထက်သူဖြစ်ပါက ထိုမိမိနှုတ်တက်ရသော ကဗျာနမူနာကိုပင် အတုယူနည်းမှီး၍ ပြီးစီးအောင် စီကုံးစပ်ဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ကဗျာပါရဂူ ကဗျညာအစစ် ခေါင်တစ်ဆူဖြစ်ပေသော စလေ ဆရာကြီး ဦးပုညက-

“စပ်မူနည်း ရေးလိုပါလျှင် တေးကိုသာ ရအောင်ကျက်ပါတော့၊ ခက်လှ ဘူး မျိုးသိင်္ဂါ စိုးရိမ်နှင့်ဗျာ”

ဟူ၍ တေးထပ်ရေးနည်း၌ မှာထားခဲ့လေသည်။ ဤသို့ တေးထပ်ရေးနည်း ၌ပင် မှာထားခဲ့သော်လည်း ဥပလက္ခဏနည်းမျှသာဖြစ်၍ ကဗျာတိုင်း၌ပင် မှာထားခဲ့သည်ဟု မှတ်ကြရမည်။ ဥပမာ- တေးထပ် ရေးစပ်လိုက တေးထပ် နမူနာ အကောင်းဆုံး ၃ ပုဒ် ၄ ပုဒ်၊ လေးချိုး ရေးစပ်လိုက လေးချိုး နမူနာ အကောင်းဆုံး ၃ ပုဒ် ၄ ပုဒ်ကို ဆိုနည်းနှင့်တကွ နှုတ်တက်ရအောင် ကျက်ထား ရမည် ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ နမူနာကဗျာ နှုတ်တက် ရမထားခဲ့သော် ဆိုင်ရာကဗျာ စည်းကမ်းဥပဒေနှင့် ညီညွတ်သင့်လျော်အောင် မည်မျှပင် ရေးစပ် စီကုံးနိုင်စေ ကာမူ ဘယ်သံ ညာသံ တက်သံ ကျသံ လေသွား လေယူ လွဲနေပါက ရွတ်ဖတ် သီဆိုသောအခါ၌ ပြေပြစ်ညီညာ သာယာနာပျော်ဖွယ်ကောင်းသော ကဗျာသီချင်း မဖြစ်နိုင်တော့ပြီ။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ ဖွဲ့ဆိုစီကုံးလိုသော ကဗျာ၏ နမူနာအကောင်း ဆုံး ၃ ပုဒ်ထက်မနည်း ဆိုနည်းနှင့်တကွ နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်ထားနှင့်ရမည်ဟု ဆိုသည်။

ကဗျာအဖွဲ့ကို စီကုံးရေးသား လေ့ကျင့်စဉ် ဥပဒေစည်းကမ်းတို့ကိုသာ အရေးတစိုက် လိုက်နာမှတ်သား၍ အဓိပ္ပာယ်ကောင်း မကောင်းကို ကြောင့်ကြ မဲပြုထားနှင့်ရမည် ဆိုရာ၌ နမူနာကဗျာ နှုတ်တက်ရပြီးနောက် ကဗျာစည်းကမ်း လေ့ကျင့်စဖြစ်သောသူသည် ဥပဒေစည်းကမ်းတို့ကိုသာ နားလည်သိရှိရန် မူလ ဘူတ ပဓာန လိုရင်းအချက်ကြီး ဖြစ်လေသောကြောင့် အလားတူ ကဗျာ စီကုံး ရေးစပ်ရာ၌ အဓိပ္ပာယ်ရ မရ ကောင်း မကောင်းကို ကြံစည်တွေးဆခြင်း မပြု သေးဘဲ မိမိလေ့ကျင့်မည့် ဥပဒေစည်းကမ်းတို့ကိုသာ ကျန မှန်ကန် ကာရန် ဝါကျ ညီညွတ်ရအောင် အထူးဂရုစိုက်၍ လိုက်နာမှတ်သားပြီးလျှင် အလားတူ ကဗျာများကို အကြမ်းစား ရေးစပ်စမ်းရမည်။ ဥပမာ-သံပေါက်ကဗျာ၏ ဥပဒေ စည်းကမ်းကို အနည်းငယ် မှတ်သားမိပါက-

“ကကောကကာ၊ ကကိကာ၊ ကုကာကဲ့ကော့ကော်”

ဟူ၍ သံပေါက်စည်းကမ်းနှင့် ညီညွတ်မှန်ကန်ရုံ အကြမ်းစားအားဖြင့် ရှေးဦးစွာ ရေးသားလေ့ကျင့်စမ်းရမည် ဆိုလိုသည်။

အထက်ပါ သံပေါက်ကဗျာသည် အနက်အဓိပ္ပာယ် ရှာမရသော်လည်း သံပေါက်စပ်နည်း ကဗျာစည်းကမ်းနှင့် ညီညွတ်မှန်ကန်ပြီဖြစ်သောကြောင့် ထိုသံပေါက်ကဗျာကို ကောင်းသော သံပေါက်ကဗျာဟူ၍ပင် ခေါ်ဆိုထိုက်ပေပြီ။

ဤသို့ ဥပဒေစည်းကမ်းကို သွက်သွက်လက်လက်ကြီး သိရှိနားလည် ရေးတတ်ပြီးမှသာလျှင် မိမိတို့အလိုရှိရာ စကားရပ်တို့ကို အဓိပ္ပာယ် မိသည်ထက်မိ ငြိသည်ထက်ငြိ ကောင်းသည်ထက်ကောင်းအောင် တစ်စုံစီမံတွေးပြီး တဖြည်း ဖြည်း ကြံစည်ရေးသားရမည်။

ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ဥပဒေစည်းကမ်း လေ့ကျင့်စဉ်ပင်လျှင် ဥပဒေစည်းကမ်း လည်း ညီညွတ်မှန်ကန်အောင် အဓိပ္ပာယ်လည်း ကောင်းသည်ထက် ကောင်းအောင် နှစ်ဖက်နှစ်မျိုးစလုံးကို တစ်ခါတည်း ကြံစည်တွေးဆပြီး ရေးကြရမည်ဆိုလျှင် ဥပဒေစည်းကမ်းလည်း မလျင့်တလျင် စပ်လိုသောအဓိပ္ပာယ်လည်း မမြင့်တမြင် နှင့် ကဗျာစပ်နည်းတတ်မြောက်ရန် လိုရင်းမရောက်ဘဲ နှောင့်နှေးလေးဖင့် ဆုတ် နစ်ခြင်း ဧကန်ပင် ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာအဖွဲ့ကို စီကုံးလေ့ကျင့် စဉ် ဥပဒေစည်းကမ်းတို့ကိုသာလျှင် အရေးတစိုက် လိုက်နာမှတ်သား၍ အဓိပ္ပာယ် ကောင်း မကောင်းကို ကြောင့်ကြမဲ့ ပြုထားနှင့်ရမည်ဟု ဆိုသည်။

ကဗျာမရေးမီ ရှေးဦးစွာ လိုက်နာရန်အကြောင်းပြီး၏။

အဖွဲ့ပန္နအကြောင်း

အဖွဲ့ပန္န ဟူသည်ကား နောက်၌ ပြဆိုလတ္တံ့သော ဝက်နင်းခွာထောက် စသော အပြစ်ဒေါသတို့မှ လွတ်ကင်း၍ စပ်ဆိုစီကုံးနည်း ကဗျာဥပဒေတို့နှင့် သင့်လျော်ညီညွတ် ပြေပြစ်ချောမောသော စကားဝါကျသည်ပင် အဖွဲ့မည်၏။ ထို့ကြောင့် သုဗောဓာလင်္ကာရကျမ်း၌-

“ဗန္ဓောစ နာမ သဒ္ဒတ္တာ၊ သဟိတာ ဒေါသဝဇ္ဇိတာ”

ဟူ၍မိန့်ပြီ၊ ဒေါသဝဇ္ဇိတာ-ပြဆိုလတ္တံ့သော ဝက်နင်းခွာထောက် စသော အပြစ် ဒေါသတို့မှ ကင်းလွတ်ကုန်သော၊ သဟိတာ-ပြဆိုလတ္တံ့သော စီကုံးစပ်နည်း နိဿရည်းတို့နှင့် သိပ်သည်းကျစ်လျစ် ပြေပြစ်ချောမောကုန်သော၊ သဒ္ဒတ္တာ- သဒ္ဒါတို့ အနက်တို့သည် ဝါ-စကားဝါကျ ပုဒ်အနက်တို့သည်၊ ဗန္ဓောစနာမ- ဗန္ဓုပင် မည်၏၊ ဝါ-အဖွဲ့ပင် မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအရာ၌ ကဗျာကျမ်းအားလျော်စွာ အနက်မြန်မာ ပြန်ဆို လိုက်သည်။

ထိုအဖွဲ့မည်သော ကဗျာ သီချင်းတို့သည် ကဗျာစပ်နည်း ဥပဒေသကို ပျက်စီးစေတတ်သော အပြစ်ဒေါသတို့မှ ကင်းလွတ်မှသာလျှင် အလင်္ကာနည်း ဆန်းနည်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ တင့်တယ်ကောင်းမြတ်ခြင်း ဖြစ်နိုင်မည်။ အကယ်၍ ကဗျာအဖွဲ့ကို ပျက်စီးစေတတ်သော အပြစ်ဒေါသတို့ စွန်းငြိနေပါက အလင်္ကာနည်း ဆန်းနည်းတို့ဖြင့် မည်မျှပင် တန်ဆာဆင်စေကာမူ ကဗျာအပြစ်ကို မြင်သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည် မနှစ်သက် မချီးမွမ်းအပ်လေကုန်၊ ဥပမာကား ကုဋ္ဌနူနာ အပြစ်ရောဂါစွဲကပ်လျက်ရှိသော သတို့သမီး အပျိုကညာကို သင်းပျံ့ ကြိုင်အေး အမွှေးပန်းပေါင်း နံ့သာပျောင်း နံ့သာဆီ သရဖီကတိုး တမျိုး ဟင်္သာ ပြဒါး သနပ်ခါး ပန်းမာလ် စသည်ဖြင့် လိမ်းကျံဆင်သပြီး ပုတီးနားတောင်း လက်ကောက် လက်စွပ် အဝတ်တန်ဆာ ဒွါဒရာ ဆွဲကြိုးအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် လှပ ယဉ်ကျေး မြင်သူငေးလောက်အောင် မည်မျှပင် ဝတ်ဆင် မွမ်းမံထားသော်လည်း အပြစ်ကို သိကုန်သော ယောက်ျားတို့သည် မနှစ်သက်အပ်ကုန်သကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုသုဗောဓာလင်္ကာရကျမ်း၌ပင် -

ဂုဏာလင်္ကာရ သံယုတ္တာ၊ အပိ ဒေါသလင်္ကာတာ။

ပသံသိယာ န ဝိညုဟိ၊ သာ ကညာ ဝိယ တာဒိသိ။

ဟူ၍ မိန့်ပြီ။ ။ ဂုဏာလင်္ကာရ သံယုတ္တာအပိ-အလင်္ကာနည်း ဆန်းနည်း စသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ် ယှဉ်အပ်ငြားသော်လည်း၊ သာ သဒ္ဒတ္တာဝလီ- ထိုကဗျာသီချင်းအဖွဲ့ကို၊ ဒေါသ လင်္ကာတာ-အပြစ်ဒေါသ အနည်းငယ်မျှ စွန်း ငြိနေပါမူကား၊ ဝိညုဟိ-ကဗျာတတ်သိ ကဝိမြောက်ပြီး ပညာရှိကြီးတို့သည်၊

နပသံသိယာ-မချီးမွမ်းထိုက်၊ ကာဝိယ-ဥပမာ ဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူ၊ တာဒိသီ-
 ကုဋ္ဌနုနာ ထိုရောဂါဖြင့် ကိုယ်မှာ စွန်းငြိ အပြစ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝါ-အပြစ်ရှိသော
 ကြောင့် ဝါ-အပြစ်ရှိသော၊ သာကညာ-ထိုလှပယဉ်ကျေး မြင်သူငေးအောင်
 အမွှေးပေါင်းစုံ နံ့သာထုံ၍ ဝတ်ရုံဆင်သ အပျိုမကို၊ ဝိညုဟိ-လှရည်ယိုဆင်း
 ပျိုယမင်း၏ ကိုယ်တွင်းရောဂါ ဝေဒနာကို သေချာမြင်သိ ယောက်ျား ပညာရှိ
 တို့သည်၊ နပသံသိယာ ဝိယ-လက်ထပ်ထိမ်းမြား မဆိုထားဘိ စကားစည်းကမ်း
 ဆိုနည်းလမ်းဖြင့်သော်မှ မချီးမွမ်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့တည်း။

ထိုသို့ အပြစ်ဒေါသ စွန်းငြိနေပါက ကဗျာပညာရှိတို့သည် မချီးမွမ်းထိုက်
 သောကြောင့် ကဗျာပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုထိုသော ကဗျာသီချင်း အဖွဲ့တို့၌
 အပြစ်ဒေါသ လွတ်ကင်းခြင်းကိုသာလျှင် ကြီးစွာသော လုံ့လဖြင့် လေးလေးနက်
 နက် အားထုတ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ အားထုတ်၍ အပြစ်ဒေါသ လွတ်ကင်းပါက
 ဂုဏ်ရှိသော အဖွဲ့ပင် ဖြစ်နိုင်တော့၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသုဗောဓာလင်္ကာရကျမ်း၌

တေန ဒေါသာနိရာသောဝ၊ မဟုဿာဟေန သာမိယော။

နိဒ္ဒေါသာ သဗ္ဗဒါသာယံ၊ သဂုဏာ နဘဝေယျ ကိ။

ဟူ၍ မိန့်ပြီ။ ။ တေန-ထိုသို့ ကဗျာအဖွဲ့၌ အပြစ်ဒေါသ တစ်စုံတစ်ခု
 စွန်းငြိပါက ပညာရှိတို့ မချီးမွမ်းထိုက်လေသောကြောင့်၊ ကဝိဟိ-ကဗျာအရာ
 လိမ္မာကျွမ်းကျင် ပညာရှင်တို့သည်၊ ဒေါသာနိရာသောဝ-အပြစ်ဒေါသ လွတ်ကင်း
 ခြင်းကိုသာလျှင်၊ မဟုဿာဟေန-ကြီးစွာသော လုံ့လဥဿာဟဖြင့်၊ သာမိယော-
 ပြီးစေအပ်၏၊ သဗ္ဗဒါ-ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဒ္ဒေါသာ-အပြစ်
 ဒေါသ လွတ်ကင်းသော၊ သာအယံ-ထိုသီချင်း အဖွဲ့သည်၊ သဂုဏာ-ဂုဏ်ရှိသော
 အဖွဲ့ မည်သည်၊ ကိန ဘဝေယျ-အဘယ်မှာလျှင် မဖြစ်ဘဲရှိတုံအံ့နည်း၊ ဘဝတိ
 ဧဝ-စင်စစ်ဧကန်အမှန်အားဖြင့် ဂုဏ်ရှိသောအဖွဲ့ ဖြစ်တော့သည်သာတည်း။

အဖွဲ့ဗန္ဓုအကြောင်း ပြီး၏။

အဖွဲ့အမျိုးမျိုးတို့ကို အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွပြခြင်း
 ထိုကဗျာသီချင်းအဖွဲ့မျိုးသည် စပ်ဆိုစီကုံးနည်း အသီးသီး များပြားသော

အားဖြင့် ဤကဗျာကျမ်း၏ ဒုတိယပိုင်း မာတိကာစဉ်အတိုင်း သံပေါက်အဖွဲ့၊
ဒွေးချိုးအဖွဲ့၊ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးအစားအစား များပြားစွာရှိကြကုန်၏။

ထိုသို့ များပြားကုန်သော ကဗျာအဖွဲ့မျိုး များစွာတို့တွင် အဖွဲ့တစ်မျိုး
တစ်မျိုး၌လည်း အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး အထူးထူးတို့ကို ဖွဲ့ဆိုသောအားဖြင့် မယ်ဖွဲ့၊
မောင်ဖွဲ့၊ ဘုန်းတော်ဖွဲ့၊ စသည်ဖြင့်များစွာပင် ပြားပြန်ကုန်၏။ ၎င်းမယ်ဖွဲ့၊ မောင်ဖွဲ့၊
စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို လွယ်ကူစွာ သိရှိကြစေရန် အောက်တွင် ဇယားဖြင့်
ရှင်းလင်းပြထားလျက်ရှိသည်။

အဖွဲ့အမည်	ရေးစပ်သင့်သော စကားအဓိပ္ပာယ်
မယ်ဖွဲ့၊ မောင်ဖွဲ့၊ ဘုန်းတော်ဖွဲ့၊	မိန်းမတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊ ယောက်ျားတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊ ရတနာသုံးပါးနှင့် ဘုရင် မင်းညီမင်းသားတို့၏ ဘုန်းတော် ဂုဏ်တော်နှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊
နိဗ္ဗိန္ဒဖွဲ့၊	လောကကြီးမှ ငြီးငွေ့ခြင်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ စသော လက္ခဏာရေးတရား သုံးပါးနှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကား အဓိပ္ပာယ်၊
သံဝေဂဖွဲ့၊	ဇာတိ ဒုက္ခ စသည်တို့မှ ထိတ်လန့်ခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သမျှ သော စကားအဓိပ္ပာယ်၊

အဖွဲ့အမည်	ရေးစပ်သင့်သော စကားအဓိပ္ပာယ်
တောဖွဲ့၊ တောင်ဖွဲ့၊ ပန်းဖွဲ့၊ သစ္စာထားဖွဲ့၊	တောအကြောင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊ တောင်အကြောင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊ ပန်းအမျိုးမျိုးတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊ ယောက်ျား မိန်းမတို့၏ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် အချစ် မေတ္တာ ခိုင်မြဲတည်ကြည်ခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကား အဓိပ္ပာယ်၊
အမျှော်စိုက်ဖွဲ့၊	တစ်ယောက်က တစ်ယောက်ကို ရှုလို မြင်လို ဆက်ဆံလို ခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊
မြှောက်ပင့်ဖွဲ့၊	သူတစ်ပါးကို ချီးကျူးမြှောက်ပင့် ထောမနာခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင် သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊
အလွမ်းဖွဲ့၊	ရှင်ကွဲ သေကွဲ ကွဲကြ၍ တမ်းတလွမ်းဆွတ်ခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင် သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊
မိုးဖွဲ့၊	မိုးရေ မိုးပေါက် မိုးတိမ် စသည်တို့နှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်၊
ကိုယ်ရည် သွေးဖွဲ့၊	အခါအခွင့်သင့်၍ မိမိ၏ ဂုဏ်အစွမ်းသတ္တိဗလတို့ကို မိမိ ကပင် ထုတ်ဖော်၍ ရေးသားခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော စကားအဓိပ္ပာယ်။

ဤအထက်အမည်ပါ အဖွဲ့တို့ကား အသုံးများ၍ ထင်ရှားသော အဖွဲ့များ ဖြစ်ကြလေသည်။ ၎င်းပြင် အချစ်ဖွဲ့၊ အချောဖွဲ့၊ အညာဖွဲ့၊ အပူဖွဲ့၊ ဘုရားတိုင်ဖွဲ့၊ ကျေးစေ့ဖွဲ့၊ စသည်တို့ဖြင့် များစွာပင် ရှိကုန်သေးသော်လည်း နည်းမှီ၍ သိနိုင် လောက်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မယ်ဖွဲ့၊ မောင်ဖွဲ့၊ စသည်တို့၌ပင် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အတွင်းဝင်ပြီဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း သီးခြား ဖော်ပြရန် မလိုတော့ပြီ။

အထက်ပါ မယ်ဖွဲ့၊ မောင်ဖွဲ့၊ စသည်တို့တွင် အဖွဲ့တစ်ခုတစ်ခု၌လည်း မောင်ဆို မယ်ဆို မောင်မယ်ဆို ဟူ၍ သုံးမျိုးစီ ပြားပြန်သေး၏။ ထိုသို့ပြားရာ၌

ယောက်ျားတို့၏ ခေါ်ပုံ ထူးပုံ (ဗျာ-ခင်ဗျာ-ကျွန်တော်) စသည်တို့ဖြင့် ထည့်၍ စီကုံးပါက ယောက်ျားများသီဆိုရန် အဖွဲ့ဖြစ်သောကြောင့် (မောင်ဆို) မည်၏။ မိန်းမတို့၏ ခေါ်ပုံ ထူးပုံ (ရှင်-တော်-ကျွန်မ) စသည်တို့ဖြင့် ထည့်၍ စီကုံးပါက မိန်းမများ သီဆိုရန် အဖွဲ့ဖြစ်သောကြောင့် (မယ်ဆို) မည်၏။ ထိုသို့ ယောက်ျား မိန်းမတို့၏ ခေါ်ပုံ, ထူးပုံ, သီးသန့်မပါဘဲ သာမညအားဖြင့် စီကုံးပါက ယောက်ျားများဖြစ်စေ မိန်းမများဖြစ်စေ သီဆိုနိုင်သောကြောင့် (မောင်မယ်ဆို) မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအရာ၌ မောင်ဆို မယ်ဆို ဟူ၍ အဖွဲ့အမည် ကွဲပြားသော် လည်း ယောက်ျားများသာ သီဆိုရမည် မိန်းမများသာ သီဆိုရမည် ဟူ၍ကား မပိုင်းခြားအပ်။ စင်စစ်မှာ စီကုံးရေးစပ်သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်သာ ပိုင်းခြား၍ မှည့်ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အဖွဲ့အမျိုးမျိုးတို့ကို အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွ ဖြခြင်းပြီး၏။

ဂီတ ကဗျာ လင်္ကာ သီချင်း မည်ခြင်းအကြောင်း

ဤအထက်၌ ပြဆိုခဲ့ကုန်ပြီးသော အဖွဲ့ဟူသမျှတို့ကို ဂီတဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကဗျာဟူ၍လည်းကောင်း၊ လင်္ကာဟူ၍လည်းကောင်း၊ သီချင်းဟူ၍လည်းကောင်း အမည်လေးမျိုးတို့ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။ ထိုအမည်လေးမျိုးတို့တွင် ဂီတ၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာဟူသော အမည်သုံးမျိုးတို့သည် ပါဠိဘာသာဖြင့်ခေါ်သော အမည် များဖြစ်ကြ၍ သီချင်းဟူသော အမည်မှာ မြန်မာဘာသာဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သော အမည်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအမည်တို့၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ် အသီးသီးတို့ကို အောက်ပါ ဝိဂြိုဟ် ဝစနတ် စကားရပ်တို့ဖြင့် သိမှတ်အပ်ကုန်၏။

ဂီတ

ဂါယိတဗ္ဗန္တိဂီတံ။ (ကိတ်ဝိဂြိုဟ်) ။ ယံဝစန ပဗန္ဓု-အကြင်စကား အဖွဲ့ အစဉ်ကို၊ အာယတဿရေန-ရှည်သောအသံဖြင့်၊ ဂါယိတဗ္ဗု-သီဆိုအပ်၏။

mgvpe.com

ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ တံဝစနပဗန္ဓ-ထိုစကားအဖွဲ့အစဉ်သည်၊ ဂိတံ-ဂီတ မည်၏။
(ဂီတ-ရှည်သောအသံဖြင့် သီဆိုအပ်သော စကားအဖွဲ့သီချင်း)

ကဝိ

ကဗျံ ဗန္ဓတီတိ ကဝိ။ (ကိတ်ဝိဂြိုဟ်)။ ကဝိနော ဣဒံကဗျံ (တဒ္ဒိတ်
ဝိဂြိုဟ်)။ ယောပုဂ္ဂလော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကဗျံ-တေးထပ် ဒွေးချိုး စသော
ကဗျာသီချင်းကို ဗန္ဓတီ-ကဗျာဖွဲ့နည်း နိဿရည်းနှင့် သိပ်သည်း ညီညွတ်
ရေးစီတတ်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ သောပုဂ္ဂလော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကဝိ-ကဝိ
မည်၏။ ဝါ-ကဗျာပညာရှိမည်၏။ (ကဝိ-ကဗျာ သီချင်း စပ်ဆိုစီကုံးတတ်သူ
စာရေးဆရာ ပညာရှိ)

ကဗျာ

ကဝိနော-စာရေးဆရာ ကဗျာပညာရှိ၏။ ဣဒံ-ဥစ္စာဖြစ်သော သီချင်း
တည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ကဗျံ-ကဗျာမည်၏။ (ကဗျာ-စာရေးဆရာ ပညာရှိ
၏ ဥစ္စာဖြစ်သောသီချင်း)

လင်္ကာ

အလံ ကရောတီတိ အလင်္ကာရော။ (ကိတန္တသမာသံ-ကိတ်ဝိဂြိုဟ်)။
ယောဝစနပဗန္ဓော-အကြင်စကားအဖွဲ့အစဉ်သည်၊ အလံ-နား၏ တန်ဆာကို၊
ဝါ-နား၏တန်ဆာဖြစ်သော အသံကို၊ ဝါ-အသံကို နား၏တန်ဆာဖြစ်အောင်၊
ကရောတိ-ပြုတတ်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ သောဝစန ပဗန္ဓော-ထိုစကားအဖွဲ့
အစဉ်သည်၊ အလင်္ကာရော-အလင်္ကာရမည်၏။ (အလင်္ကာရ-နား၏ တန်ဆာ
သဖွယ်ဖြစ်သော အသံကို ပြုတတ်သောသီချင်း)

ထိုအလင်္ကာရ ဟူသော ပုဒ်ရင်းမှ အစဖြစ်သော အ-အက္ခရာနှင့် အဆုံး
ဖြစ်သော ရ-အက္ခရာတို့သည် ကာလရွေ့လျော့ ကြေပျောက်သောအားဖြင့်
လင်္ကာဟူ၍ ခေါ်စမှတ်ပြုကြလေသည်။

သီချင်း

အကြောင်းချင်းတတို့ကို သီဆိုသောကြောင့် သီချင်းမည်၏ဟု ကဗျာ သာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းတွင် ဆို၏။ ၎င်းကျမ်းအလိုသော် ချင်းသီ ဟုဆိုသင့်လျက် အက္ခရာရှေ့နောက်ပြန်သော နည်းဖြင့် သီချင်း မည်၏ဟု ဖြည့်စွက်ရေးသား မှတ်ယူအပ်၏။

၎င်း ဂီတ ကဗျာ လင်္ကာ သီချင်း ဟူသော အမည်တို့မှာ အမည်မျှသာ ကွဲကြ၍ တရားကိုယ်သဘောအားဖြင့် တစ်မျိုးတည်း တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်ကြ လေသည်။ ဥပမာ-ရှစ်ပြည်=နှစ်စိတ်=တစ်ခွဲ စသည်တို့ကဲ့သို့ပင်တည်း။

သို့ရာတွင် ရတုများကဲ့သို့ လေးလုံးစပ် ကဗျာအသွားမျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ကာရန်အထပ် ကြားညှပ်၍ ရေးသော စကားပြင်မျိုးကိုလည်းကောင်း လင်္ကာဟု အခေါ်များသည်။ ကာလပေါ် တီးလုံးသွား ပတ်ပျိုး ယိုးဒယား စသည်များကို သီချင်းဟူ၍ အခေါ်များသည်။

ဂီတ-ကဗျာ-လင်္ကာ-သီချင်း မည်ခြင်းအကြောင်း ပြီး၏။

အက္ခရာအကြောင်း

မဂဓ ဘာသာ အက္ခရာ ၄၁ လုံးတို့ကို ပြခြင်း

ဗျည်း ၃၃ လုံး	သရ ၈ လုံး
က ခ ဂ ဃ ငါ စ ဆ ဇ ဈ ညါ	အ အာ
ဋ ဌ ဍ ဎ ဏါ တ ထ ဒ ဓ နါ	ဣ ဤ
ပ ဖ ဖ ဘ မါ	ဥ ဦ
ယ ရ လ ဝ သ ဟ ဌ အံ။	ဧ ဩ

အက္ခရာတို့သည် မဂဓဘာသာခေါ် ပါဠိဘာသာ၌ အထက်ပါအတိုင်း ဗျည်း (၃၃) လုံး၊ သရ (၈) လုံးအားဖြင့် (၄၁) လုံးသာ ရှိကုန်၏။

ဒီဃ-ရဿ စသည်တို့ကို ပြခြင်း

အမည်	အက္ခရာ	အကြောင်းအရာ
ရဿ	အ ဣ ဥ	တစ်မကြာကာလ တိုသောအသံ
ဒီဃ	အာ ဤ ဦ ဧ ဩ	နှစ်မကြာကာလ ရှည်သောအသံ

ဗျည်း	ကခဂဃင၊ စဆဇဈည၊ ဋဌဍဎဏ၊ တထဒဓန၊ ပဖ ဗဘမ၊ ယရလဝသဟဋ္ဌအ	မကြာဝက် ကာလမျှ အလွန်တိုသောအသံ
-------	--	----------------------------------

ယောသဗျည်း အယောသဗျည်းတို့ကို ပြခြင်း

အမည်	ဗျည်း	အကြောင်းအရာ
ယောသဗျည်း	ဂဃင၊ ဇဈည၊ ဍုဏ ဒဓန၊ ဗဘမ၊ ယရလဝ ဟဋ္ဌ၊	ပြင်းပြင်း ရွတ်အပ်သော အသံရှိ သော ဗျည်း
အယောသဗျည်း	က ခ-စ-ဋ-ဌ-တ - ထ ပ-ဖ-သ	လျော့လျော့ ရွတ်အပ်သော အသံ ရှိသော ဗျည်း

သိထိလ အက္ခရာ-ဓနိတအက္ခရာတို့ကို ပြခြင်း

အမည်	အက္ခရာ	အကြောင်းအရာ
သိထိလအက္ခရာ	ကဂင၊ စညေ၊ ဋုဏ၊ တဒန၊ ပဗမ၊ ယရလဝ သဟဋ္ဌ၊	လျော့လျော့ ရွတ်အပ်သော အက္ခရာ
ဓနိတအက္ခရာ	ခဃ၊ ဆဈ၊ ဌပ၊ ထဓ၊ ဖဘ၊	လေးလေး ရွတ်အပ်သော အက္ခရာ

ဌာန်တူ အက္ခရာတို့ကို ဖော်ပြခြင်း

အမည်	အက္ခရာ	အကြောင်းအရာ
ကဏ္ဍဇ အက္ခရာ	အအာ-ကခဂဃင-ဟ၊	လည်ချောင်းအရပ်၌ ဖြစ်သည်။
တာလုဇ အက္ခရာ	ဣဤ-စဆဇဈည-ယ၊	အာစောက်အရပ်၌ ဖြစ်သည်။
မုဒ္ဒဇ အက္ခရာ	ဋဌဍဎ ဏ-ရဠ	လျှာထိပ်အရပ်၌ ဖြစ်သည်။
ဒန္တဇ အက္ခရာ	တထဒဓန-လ-သ	သွားအရပ်၌ ဖြစ်သည်။
ဩဋ္ဌဇ အက္ခရာ	ဥဦ-ပဖဗဘမ	နှုတ်ခမ်းအရပ်၌ ဖြစ်သည်။
ကဏ္ဍတာလုဇ အက္ခရာ	ဇ	လည်ချောင်းနှင့် အာစောက်အရပ်၌ ဖြစ်သည်။
ကဏ္ဍောဋ္ဌဇ အက္ခရာ	ဪ	လည်ချောင်းနှင့် နှုတ်ခမ်းအရပ်၌ ဖြစ်သည်။
ဒန္တောဋ္ဌဇအက္ခရာ	ဝ	သွားနှင့် နှုတ်ခမ်းအရပ်၌ ဖြစ်သည်။

ဥပမာ- (သည်)ဟူသော အက္ခရာကို အတိုရေးလိုသော် နောက် (ည) ဗျည်း၏ ခေါင်းကိုဖျက်၊ ခြေထောက်ကို ပြောင်းပြန်လှည့်၊ ၎င်းခြေထောက်နှင့် အသတ်တံခွန်ကို ရှေ့ (သ)သို့ကပ် (သ့်)ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်အသုံးပြုကြသကဲ့သို့ ထို့အတူ (ရွှေ)ကို ရှေ့ကာလ၌ (ရယ့်) ဤသို့ ရေးကြ၏။ ၎င်း (ရယ့်)အက္ခရာ ကို အတိုရေးလိုသော် နောက်(ယ)ဗျည်းကိုဖျက်၊ တံခွန်နှင့် အောက်မြစ်ကို ရှေ့ (ရ)သို့ကပ်၊ ချောင်းငင်ကို ရှေ့သို့လှည့် (၍)ဖြစ်၏။ ။ (၌)ဆိုရာ၌ (န့်)ဤသို့ ရှိရမည်၊ (နှိုက်)အက္ခရာမှ လုံးတင်ချောင်းငင် (က)ကိုဖျက်၊ တံခွန်ကို ရှေ့(နှ) ထက်တင် (န့်)ဖြစ်၏။ ။ (ဧည့်)အက္ခရာမှ (ည)ကိုဖျက်၊ တံခွန်နှင့်အောက်မြစ် ကို ရှေ့ (ဧ)သို့ကပ် (၏)ဖြစ်၏။ သို့ကြောင့် (၍)အက္ခရာနှင့် (၏)အက္ခရာတို့၌ အောက်မြစ်ရှိမှ သင့်မည်။ ယခုကာလ အောက်မြစ်ဖြုတ်၍ အသုံးများကြ၏။ ရှေးစာမူများနှင့် ရှေးစာမူကို အတုယူသူတို့ကား ယခုတိုင် အောက်မြစ်ဖြင့်ပင် သုံးလျက်ရှိကြ၏။

ဤကဲ့သို့ စာလုံးတို့ ယူဆပုံ ဝါဒကား လောကီ လောကုတ္တရာနှင့်တကွ နာနာဝါဒ နာနာဘာသန္တရ စသည်တို့၌ အထူးသဖြင့် လိမ္မာကျွမ်းကျင်ပေသော သထုံမြို့နေ မြန်မာပညာရှိ အငြိမ်းစား အရေးပိုင်မင်းကြီး ဦးကျော်ထွန်း (ကေ အက်စ် အမ်)ထံမှ နာခံမှတ်သားရဖူးသောဝါဒတည်း၊ အသင့်ယုတ္တိရှိလေစွ။

မြန်မာဘာသာအက္ခရာအကြောင်း ပြီး၏။

သရတို့၏ သေးသေးတင် အောက်မြစ် ဝိသဇ္ဇနီတို့နှင့်တွဲ၍ လည်းကောင်း ခွဲ၍ လည်းကောင်း ဖြစ်ကြ ပုံကို ပြခြင်း

သုဒ္ဒသရ-၂၀	သံယောဂ သရ-၄၈
အ အာ အား	အက် အောက် အိုက်။
အံ အံ့ အံး	အင် အင့် အင်း အောင် အောင့်။
အိ အိ အီး	အောင်း အိုင် အိုင့် အိုင်း။
ဥ ဦ ဦး	အစ် အယ် အယ့်။
အေ အေ့ အေး	အည် အည့် အည်း၊ အဉ် အဉ့် အဉ်း
အဲ အဲ့ အဲး	အတ် အိတ် အုတ်။
အော် အော့ အေား	အန် အန့် အန်း၊ အိန် အိန့် အိန်း။
အေ့ အေ့့ အေ့း	အုန် အုန့် အုန်း။
အော် အော့ အေား	အပ် အိပ် အုပ်။
	အမ် အမ့် အမ်း၊ အိမ် အိမ့် အိမ်း။
	အုမ် အုမ့် အုမ်း၊
	အိုမ် အိုမ့် အိုမ်း။
	စုစုပေါင်း .... ၆၈ လုံး။

မြန်မာဘာသာ၌ သရအကျယ်ကား ဤ ၆၈ လုံးတို့ပင်တည်း။ ထို ၆၈ လုံးကုန်သော သရတို့နှင့်ပင် ဗျည်းအမျိုးမျိုးတို့ကို ယှဉ်တွဲမှီကပ် ပေါင်းစပ်သော အားဖြင့် (က ကာ ကား၊ ကိ ကီ ကီး၊ ကျ ကျာ ကျား၊ ကျိ ကျီ ကျီး၊ ကျက် ကျင် ကျင့်ကျင်း) စသည်တို့ဖြင့် သံယောဂ အက္ခရာပေါင်း များစွာ ပွားလာကြ ကုန်၏။ အကျယ်ကိုလိုမူ မြန်မာသင်ပုန်းကြီးအတိုင်းယူလေ။ ဒီဃရဿ စသည် တို့ကိုသာ ပြလိုရင်းဖြစ်၍ ထိုဒီဃ စသည်တို့၌ ထင်ရှားသော သရတို့ကိုသာ အကျယ်ဝေဖန်၍ ပြလိုက်သည်။

သရတို့၏ သေးသေးတင်, အောက်မြစ်, ပြခြင်း ငြီး၏။

အသံအကြောင်း

သရတို့ကို တက်သံ၊ သက်သံ၊ နိမ့်သံ၊ တိုင်သံတို့ဖြင့် ဝေဖန်၍ပြခြင်း

တက်သံ၊ သက်သံ၊ နိမ့်သံ၊ တိုင်သံ ဟူသော အသံလေးပါးကို သဘောနှင့်တကွ နားလည်နိုင်ရန် ဖော်ပြရမည်ဆိုသော် (အ) သရကို မူတည်၍ ၎င်းကို သံရှည်ပြု၍ ရွတ်ဆိုလိုက်လျှင် (အာ)ဟု ဖြစ်ပေါ်လာကာ ရွတ်ဆိုသောအသံသည် အလိုလို အပေါ်သို့ မြင့်တက်၍ သွားလေသည်။

၎င်းကို ဝိသဇ္ဇနီတစ်လုံး ဝါ-အောက်မြစ်တစ်လုံး ထည့်လိုက်လျှင် (အာ) ဟု ဖြစ်ပေါ်လာကာ အလိုလိုအောက်သို့ သက်၍ သွား၏။ ၎င်း (အာ)သည် ပင်ကို (အ)ပင် ဖြစ်တော့သည်။ ထို့ပြင် မြင့်တက်၍နေသော သံရှည် သံလျော့ (အာ)ကိုပင် ဝိသဇ္ဇနီ နှစ်လုံးထည့်ပေးက (အား)ဟူ၍ ဖြစ်လာပြီးလျှင် ရွတ်ဆိုရာ၌ အသံမှာ ပြင်း၍ နိမ့်လေသည်။

ဤသုံးချက်ကို မူထား၍ အာနှင့်အလားတူ ရွတ်ဆိုရသော (ဤ) (ဦ) စသော ကာရန်များကို တက်သံဟူ၍လည်းကောင်း၊ (အာ) သို့မဟုတ် (အ)နှင့် အလားတူ ရွတ်ဆိုရသော (ဣ) (ဥ) စသော ကာရန်များကို သက်သံဟူ၍လည်းကောင်း (အား)နှင့် အလားတူ ရွတ်ဆိုရသော (အီး) (ဦး) စသော ကာရန်များကို နိမ့်သံဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆို၍ အနိမ့်အမြင့်အဖြစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ၍ မရနိုင်သော ကသတ် တသတ် ပသတ် စသတ် အသံများကို တိုင်သံဟူ၍ ခေါ်ဆိုရလေသည်။ ဤသို့ဆိုသော်-

တက်သံကား: ..... ဝိသဇ္ဇနီ အောက်မြစ်မပါသော အသံဖြစ်သည်။

သက်သံကား: ..... အောက်မြစ်ပါသော အသံဖြစ်သည်။

နိမ့်သံကား: ..... ဝိသဇ္ဇနီပါသော အသံဖြစ်သည်။

တိုင်သံကား: ..... ကသတ်, စသတ်, တသတ်, ပသတ်ပါသော အသံ ဖြစ်သည်။

အောက်ပါဇယားကို ရှုလေ-

အသံ	အက္ခရာ	အကြောင်းအရာ	လုံးရေ	လဟု,ဂရ
သက်သံ	အ အိ ဥ၊ အေ အဲ အော၊ အင့် အောင့် အိုင်၊ အည့် အဉ့်၊ အန့် အိန့် အုန့်၊ အမ့် အိမ့် အုမ့်၊ အို။	အောက်မြစ်ပါသော အသံ	၁၈	လဟု
တက်သံ	အာ အီ အူ၊ အေ အဲ အော်၊ အင် အောင် အိုင်၊ အည် အဉ်၊ အန် အိန် အုန်၊ အမ် အိမ် အုမ်၊ အို။	ဝိသဇ္ဇနီ အောက်မြစ် မပါသောအသံ	၁၈	ဂရ
နိမ့်သံ	အား အီး ဦး အေး အဲး အေား၊ အင်း အောင်း အိုင်း၊ အည်း အဉ်း၊ အန်း အိန်း အုန်း၊ အမ်း အိမ်း အုမ်း၊ အိုး။	ဝိသဇ္ဇနီ ပါသော အသံ	၁၈	လဟု

တိုင်သံ	အက် အောက် အိုက်၊ အစ်၊ အတ် အိတ် အုတ် အပ် အိပ် အုတ်။	ကသတ် စသတ် တသတ် ပသတ် ပါသော အသံ သံဖြတ် သံရပ် ခေါ်သည်။	၁၀	လဟု
			(ပေါင်း-၆၄)	

အထူးကား- ၄င်းအသံ အက္ခရာ (၄) မျိုးတို့တွင် သက်သံ (၁၈) လုံး၊ နိမ့်သံ (၁၈) လုံး၊ တိုင်သံ (၁၀) လုံး၊ ပေါင်း (၄၆) လုံးကို လဟု ကာရန်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ တက်သံ (၁၈) လုံးကိုသာ ဂရုကာရန်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။

မှတ်ချက်။ (အ အိ ဥ) ဟူသော သရ (၃) လုံးမှာ အောက်မြစ်ပင် မရှိသော်လည်း အောက်မြစ်ပါသော အသံနှင့် ညီမျှသောကြောင့် သက်သံသို့ သွင်းယူထားသည်။

နိမ့်သံ (၁၈) လုံးမှာ ပလုတသံဟု ခေါ်နိုင်သဖြင့် ဂရုမျိုး၌ ပါဝင်သော်လည်း မြန်မာကဗျာအနေ၌ သံလျော့ကို ဂရု၊ သံပြင်းကို လဟု ဟု ကောက်ယူရသောကြောင့် ၄င်းသက်သံ (၁၈) ပါးသည် လဟုသံ၌သာ အကျုံးဝင်ရလေသည်။ ရဿ ဒီဃ ဝေဖန်ခန်းတွင် ကြည့်လေ။

သရတို့ကို တက်သံ၊ သက်သံ၊ နိမ့်သံ၊ တိုင်သံတို့ဖြင့်
ဝေဖန်၍ပြခြင်း ပြီး၏။

မြန်မာအက္ခရာတို့ကို ရသဒီပ စသည်တို့ဖြင့် ဝေဖန်၍ပြခြင်း

အက္ခရာများ	မကြာ အမည်
<p>အ အိ ဥ၊ အေ အဲ အော့ အံ့၊ အက် အောက် အိုက်၊ အင့် အောင့် အိုင်၊ အစ် အယ့်၊ အည့် အဉ့်၊ အတ် အိတ် အုတ်၊ အန့် အိန့် အုန့်၊ အပ် အိပ် အုပ်၊ အမ့် အိမ့် အုမ့် အို၊ ၍၊ ဌ၊ ဏ၊။</p>	<p>၁-မကြာ (ရသ)</p>
<p>အာ အီ ဦ၊ အေ အယ် အော်၊ အံ အင် အောင် အိုင်၊ အယ် အည် အဉ်၊ အန် အိန် အုန်၊ အမ် အိမ် အုမ်၊ အို။</p>	<p>၂-မကြာ (ဒီပ)</p>
<p>အား အီး ဦး၊ အေး အဲး အော၊ အင်း အောင်း၊ အိုင်း၊ အည်း အဉ်း၊ အန်း အိန်း အုန်း၊ အမ်း အိမ်း အုမ်း၊ အိုး။</p>	<p>၃-မကြာ (ပလုတ)</p>

အထက်ပါဇယားရှိ သရတို့တွင် ရသသရတို့သည် တစ်မကြာကာလမျှ အသံရှိသောကြောင့် မျက်စိတစ်မှိတ် ကာလခန့် အသံတိုတို ပေါ့ပေါ့ ရွတ်ဆို အပ်၏။ ၎င်းရသ သရတို့ကို လဟု ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။

ဒီပ သရတို့သည် နှစ်မကြာကာလ အသံရှိသောကြောင့် မျက်စိနှစ်မှိတ် ကာလခန့် အသံရှည်ရှည် လေးလေး ရွတ်ဆိုအပ်၏။ ၎င်းဒီပ သရကို ဂရ ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ ပလုတ သရတို့သည် သုံးမကြာကာလ အသံရှိသော ကြောင့် မျက်စိသုံးမှိတ်ကာလခန့် အသံအရှည်ဆုံး ရွတ်ဆိုအပ်၏။

သရတို့၏ အသံပြောင်းလဲပုံ

ရသ၊ ဒီပ၊ ပလုတ သရသုံးမျိုးတို့တွင် ရသသရတို့ကို အချို့သော ကာလ-ဌာနတို့၌ ပလုတသံအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပလုတသရတို့ကို ရသသံ

အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ပြောင်းလွဲ၍ အသုံးပြု ရွတ်ဆိုအပ်သေး၏။ ဒီဃသရ တို့ကိုကား မည်သည့်အခါမျှ ပြောင်းလွဲ၍ မရွတ်ဆိုအပ်ချေ။

ဗျည်းတို့သည် သရတို့နှင့် မယှဉ်မဖက် သက်သက်သောအခါ မကြာဝက် မျှ အသံရှိကုန်၏။ ရဿသရတို့နှင့် ယှဉ်သောအခါ တစ်မကြာခွဲကာလ အသံရှိ ကုန်၏။ ဒီဃ သရတို့နှင့် ယှဉ်သောအခါ နှစ်မကြာခွဲကာလ အသံရှိကုန်၏။ ပလုတ သရတို့နှင့် ယှဉ်သောအခါ သုံးမကြာခွဲကာလ အသံရှိကုန်၏။

မြန်မာအက္ခရာတို့ကို ရဿ၊ ဒီဃ စသည်ဖြင့် ဝေဖန်၍ပြခြင်း ပြီး၏။

သင်္သကရိုက် ကျမ်းလာ ရဿ ဒီဃ စသည်တို့ကိုပြခြင်း

ရဿ, ဒီဃ စသည်တို့ကို အနုဘူတိသရူပ မည်သော ဆရာစီရင်သော သင်္သကရိုက် ဘာသာ ဆရာဆွတ် ဗျာကရဏ်းသဒ္ဒါကျမ်း၌-

ဧကမာတြော ဩသော ဒွိမာတြော ဒီဃး၊

တြိမာတြော ပ္လုတး၊ ဗျဉ္ဇနံ စာဒ္ဒမာတြကမ်။

ဟူ၍ ပြဆို၏။

အနက်ကား- ဧကမာတြော-ရွတ်ဆိုအပ်သောအခါ တစ်မကြာကာလအသံ ရှိသော သရကို၊ ဩသော-ရဿ သရမည်၏ဟူ၍၊ ဥဗျတေ-ဆိုအပ်၏၊ ဒွိမာ တြော-ရွတ်ဆိုသောအခါ နှစ်မကြာကာလ အသံရှိသော သရကို၊ ဒီဃး-ဒီဃ သရမည်၏ ဟူ၍၊ ဥဗျတေ-ဆိုအပ်၏၊ တြိမာတြော-ရွတ်ဆိုသောအခါ သုံးမကြာ ကာလ အသံရှိသော သရကို၊ ပ္လုတး-ပ္လုတသရ မည်၏ဟူ၍၊ ဥဗျတေ-ဆိုအပ်၏၊ အဒ္ဒမာတြကမ်စ-ရွတ်ဆိုသောအခါ မကြာထက်ဝက်ကာလအသံရှိသော အက္ခရာ ကိုလည်း၊ ဗျဉ္ဇနံ-ဗျည်းမည်၏ဟူ၍၊ ဥဗျတေ-ဆိုအပ်၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား- ရွတ်ဆိုသောအခါ၌ တစ်မကြာကာလခန့် အသံရှိသော သရသည် ရဿသရ မည်၏။ ရွတ်ဆိုသောအခါ နှစ်မကြာကာလခန့် အသံရှိသော သရသည် ဒီဃသရ မည်၏။ ရွတ်ဆိုသောအခါ သုံးမကြာကာလခန့် အသံရှိသော

နန္ဒမာလိနီ ခေါ် ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းကြီး

သရသည် ပ္လုတသရ မည်၏။ ရွတ်ဆိုသောအခါ မတြာထက်ဝက်ကာလခန့်မျှ အသံရှိသော အက္ခရာသည် ဗျည်းမည်၏ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။

ထို့အတူ ထိုဆရဆွတ် ဗျာကရုဏ်းကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော စန္ဒြကိတ္တိဋီကာ ကျမ်း၌လည်း-

ဧကမာတြော ဘဝေဒိ ဩသော ဒွိမာတြော ဒီဃမုဗျတေ၊

တြိမာတြော တုပ္ပတော ဧဠိယော၊ ဗျဉ္ဇနံ စာဒ္ဒမာတြကမ်။

ဟူ၍ပင် ပြဆိုသည်။

အနက်ကား- ဩသော-ရဿသရသည်၊ ဧကမာတြော-ရွတ်ဆိုသော အခါ တစ်မတြာကာလအသံရှိသည်၊ ဘဝေဒိ-ဖြစ်၏၊ ဒီဃ်း-ဒီဃ သရကို၊ ဒွိမာတြော-ရွတ်ဆိုသောအခါ နှစ်မတြာကာလ အသံရှိ၏ဟူ၍၊ ဥဗျတေ-ဆိုအပ်၏၊ ပ္လုတောတု-ပ္ပတမည်သော သရကိုကား၊ တြိမာတြော-ရွတ်ဆိုသောအခါ သုံး မတြာကာလ အသံရှိ၏ ဟူ၍၊ ဧဠိယော-သိအပ်၏၊ ဗျဉ္ဇနံစ-ဗျည်းမည်သော အက္ခရာကိုလည်း၊ အဒ္ဒမာတြကမ်-ရွတ်ဆိုသောအခါ မတြာထက်ဝက်ကာလ အသံရှိ၏ ဟူ၍၊ ဧဠိယော-သိအပ်၏။ (အဓိပ္ပာယ်တူပြီ။)

ထိုသို့ သင်္သကရိုက်ကျမ်းတို့၌ ရဿ သရ စသည်တို့ကို ပြဆိုအပ်သော ကြောင့် သရတို့တွင် သရတစ်လုံးတစ်လုံး၌ ရဿ, ဒီဃ, ပ္လုတအားဖြင့် အသံ ပမာဏသုံးမျိုးသုံးမျိုးစီ ရသင့် ဖြစ်သင့်သည်။ ဥပမာ-(အ)သရကို တစ်မတြာ ကာလခန့် အသံတိုတို ရွတ်ဆိုသောအခါ ရဿ (အ)သရမည်၏။ နှစ်မတြာ ကာလခန့် အသံလတ် ရွတ်ဆိုသောအခါ ဒီဃ (အ)သရမည်၏။ သုံးမတြာကာလခန့် အသံရှည်ရှည် ရွတ်ဆိုသောအခါ ပ္လုတ (အ)သရမည်၏။ ကြွင်းသော သရ တို့ကိုလည်း နည်းတူ သိလေဟူ၍ ငါတို့ ကျေးဇူးတော်ရှင် စစ်ကိုင်းတောင် ဝတ်ချက်တောရမီ မစိုးရိမ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး သင်္သကရိုက်ကျမ်းကို ပို့ချ တော်မူစဉ်က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

သင်္သကရိုက်ကျမ်းလာ ရဿ, ဒီဃ စသည်တို့ကို ပြခြင်းပြီး၏

ရဿ-ဒီဃ စသည်တို့၏ အသံပမာဏကို သတ္တဝါတို့၏ အသံနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ပြခြင်း

အထက်၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ရဿ, ဒီဃ စသည်တို့၏ မတြာကာလ အသံ ပမာဏကို-

စာပေါ ဝဒတျေကမာတြာ၊ ဒွိမာတြာံ ဝါယသး ဝဒဘံ၊

တြိမာတြာံ စ ဂိခိ ဗြူယာ၊ နူကုလဂ္ဂါ ဒွိမာတြကမ်။

ဟူ၍ စန္ဒြကိတ္တိဋီကာကျမ်း၌ ပြဆိုလေသည်။

အနက်ကား-စာပေါ-စာကလေးငှက်သည်၊ ဧကမာတြာ-တစ်မတြာကာလ ရှိသောအသံကို၊ ဝဒတိ-မြည်တတ်၏၊ ဝါယသး-ကျီးငှက်သည်၊ ဒွိမာတြာ-နှစ် မတြာကာလရှိသော အသံကို၊ ဝဒဘံ-မြည်တတ်၏၊ ဂိချိစ-ဥဒေါင်းငှက်သည် ကား၊ တြိမာတြာ-သုံးမတြာကာလရှိသော အသံကို၊ ဗြူယာတ်-တွန်တတ်၏၊ နကုလဂ္ဂ-မြေပါသည်ကား၊ အဒွိမာတြကမ်-မတြာဝက်ကာလရှိသောအသံကို၊ ဗြူယာတ်-မြည်တတ်၏။ (အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားပြီ)

ရဿ, ဒီဃ စသည်တို့၏ အသံပမာဏကို သတ္တဝါတို့၏ အသံနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍
ပြခြင်းပြီး၏။

အမှာစကား

ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ကုန်ပြီးသော ရဿ, ဒီဃ, ပလုတ စသည်တို့ကို သေချာ စွာ ခွဲခြားသိရှိ မှတ်မိကြမှသာလျှင် ရှေ့၌ ပြဆိုလတ္တံ့သော ကာရန်စပ်နည်းနှင့် တကွ အသတ် (၆) ပါး၊ အစပ် (၆) ပါးတို့၏ အဓိပ္ပာယ်များကို လွယ်ကူစွာ သိနိုင်ကြပေလိမ့်သတည်း။

အကွရာဒိ ဒီပကခန်း ပြီး၏။

(၂) ကာရန္တာဒိ ဒီပကအခန်း

ကာရန်စပ်နည်းအကြောင်း

ကာရန်ဟူသောအမည်သည် ကာရန္တဟူသော ပါဠိဘာသာမှ ဆင်းသက်လာသော အမည်ဖြစ်၍ (အက္ခရာ၏ အဆုံး) သို့မဟုတ် (အဆုံး အက္ခရာ) ဟုဆိုလိုသည်။ ထိုကာရန်ဟူသော အမည်ကို ကဗျာအရာ၌ ကာရန်အစပ်ငဲ့အပ်သော အက္ခရာအချင်းချင်း အသတ်တူ ဝါ-အသံတူ စပ်ထားသော လုံးထပ်အက္ခရာတို့ကို ကာရန်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

ထိုအသံတူ လုံးထပ်ကာရန်ကို အက္ခရာ တစ်လုံးချင်းမှစ၍ နှစ်လုံးချင်း သုံးလုံးချင်း စသည်ဖြင့် အက္ခရာလုံးရေကိုလည်းကောင်း၊ တစ်ပိုဒ် နှစ်ပိုဒ် စသည်ဖြင့် အပိုဒ်ရေကိုလည်းကောင်း ကဗျာအဖွဲ့ အားလျော်စွာ ကဗျာဆရာတို့ အလိုရှိသရွေ့ ရေးစပ် စီကုံးနိုင်လေသည်။

အောက်ပါဇယားရှိ ပုံစံကို နည်းမှီး၍ လေ့လာကြလေ

၁-လုံးချင်း ကာရန်	၂-လုံးချင်း ကာရန်	၃-လုံးချင်း ကာရန်	၄-လုံးချင်း ကာရန်	၅-လုံးချင်း ကာရန်
တေး ရေး တွေး မွှေး	ကာရန် ရှာကြံ ဗျာဉာဏ် သာပြန်	လုံးထပ်စီ ထုံးစပ်ညီ ကုံးတတ်ပြီ သုံးသပ်သည်	နန္ဒကဗျာ စံပြစရာ ကြံဆမကြာ မြန်မာ့ဆရာ	နန္ဒရေးသည့်စာ စံပြတေးဂီတ ကြံဆတွေးကြည့်ပါ မြန်လှရေးနည်းမှာ

ဤမျှလောက်သော ပုံစံကာရန်ကို ကဗျာဉာဏ် နည်းမှီး၍ အသီးသီးလိုရာ စပ်ဟပ်ရှာကြံတတ်လောက်ပြီ။ ဤကား လုံးရေတူ၊ သရတူ ကာရန်စပ်နည်းဖြစ် သည်။

လုံးရေမတူ၊ သရ၊ မတူသော ကာရန်စပ်နည်းများ

အထက်ပါပုံစံ ကာရန်အပြင် လုံးရေလည်းမတူ မှီရာသရချင်းလည်း မတူဘဲလျက် အသံထွက်တူကာမျှဖြင့် ကာရန်ယူနိုင် စပ်နိုင်သော အက္ခရာတို့ လည်း ရှိကုန်သေး၏။ ၎င်းအက္ခရာတို့ကား မပေါ်လွင်သော အသံရှိသော သရ များနှင့် ထိုသရကိုမှီသော ဗျည်းများပင် ဖြစ်ကြ၏။ ၎င်းတို့သည် အက္ခရာနှစ်လုံး၊ သုံးလုံး စသည်ဖြင့် ရှိကြသော်လည်း နှစ်လုံးကို တစ်လုံး၊ သုံးလုံးကို နှစ်လုံး တစ်လုံး စသည်ဖြင့် အဖွဲ့အားလျော်စွာ ပေါင်းယူလိုက ပေါင်းယူနိုင်သော အက္ခရာများ ဖြစ်ကြလေသည်။

ပုံစံ

၈ လုံး	ဘုရား	ဘဂဝါ	ပရမေ
၇ လုံး	တရား	ရတနာ	ဓမ္မေ
၆ လုံး	သိကြား	ဗြဟ္မာ	မသွေ
၅ လုံး	အများ	ဇနာ	တွေ
၄ လုံး	နား	ကာ	မနေ
၃ လုံး	ပွား	ပါ	ပေ

၎င်းကာရန်သည် အက္ခရာ အနည်းဆုံး ပိုဒ်သို့လိုက်၍ သုံးလုံးချင်း ကာရန် မျိုး ဖြစ်လေသည်။

၎င်းကာရန်ဝါကျတို့တွင် ဘုရားဘဂဝါပရမေ၌ (ဘု-ဘဂ-ပရ)၊ တရား ရတနာဓမ္မေ၌ (တ-ရတ-ဓမ်)၊ သိကြား ဗြဟ္မာမသွေ၌ (သိ-ဗြဟ်-မ)၊ အများ

mgyoe.com

ဇနာတွေ၌ (အ-ဇ)၊ နားကာ-မနေ၌ (မ) ဤအက္ခရာတို့သည် မပေါ်လွင်သော အသံရှိသော အက္ခရာများဖြစ်ကြသောကြောင့် (ဘုရား)ကို တစ်လုံး (ဘဂဝါ) ကို တစ်လုံး (ပရမေ)ကို တစ်လုံး စသည်ဖြင့် ပေါင်း၍ အပိုဒ်ချင်းချင်း အက္ခရာ လုံးရေလည်းမတူ မှီရာသရချင်းလည်း မတူကြဘဲလျက် အသံတူမျှ ဖြစ်ကြ၍ ကာရန်ယူနိုင်သော အက္ခရာများ ဖြစ်ကြလေသည်။ (ပါဠိဘာသာ-ဆန်းဂါထာများ တွင်လည်း ဤနည်းမျိုးများစွာရှိသည်၊ တတိယပိုင်း-ဆန်းအခန်းတွင် တွေ့လတ္တံ့)။

ဤသို့ အက္ခရာချင်းပေါင်း၍ ယူပုံကို ဒုတိယပိုင်း၌ အဖွဲ့အားလျော်စွာ ပြထားလိမ့်မည်။

စာရေး အမှန်-စာဖတ် အသံ

စာရေးအမှန် စာဖတ်အသံဆိုသည်မှာ ထိုထိုသော ဝေါဟာရတို့၌ ရေးပုံ တစ်မျိုး အသံထွက်ပုံတခြား ကွဲပြားသော ဝေါဟာရများကို ဆိုသည်။

ဥပမာ။ ပုဂံ၊ ပုဆိုး၊ ပုဆိန်၊ ပန်းထိမ်၊ မုဆိုး၊ မုဒိမ်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ရေးပုံနှင့် အသံထွက်ခြားနားပုံကို အောက်ပါဇယားဖြင့် ထင်ရှားလေသည်။

ရေးပုံ	အသံထွက်ပုံ
ဘုရား	ဖရား
သိကြား	သကြား
တံခွန်	ဒဝွန်
တန်ခိုး	ဒဂိုး
ပုဂံ	ဗဂံ
ပုဆိုး	ပဆိုး
ပုဆိန်	ပဆိန်
ပန်းထိမ်	ဗမိမ်
မုဆိုး	မုတ်ဆိုး
မုဒိမ်း	မဒိမ်း

ရှင်းလင်းချက်

အထက်ပါ အသံပြောင်း အက္ခရာများမှာ ၎င်းတို့နှင့် ငဲ့ရန် ကာရန်သီးသန့် (ဣ) (ဥ) စသည့် သရမရှိလျှင် ဇယားတွင် ဖော်ပြသည့်အတိုင်းသာ အသံထွက် ဖတ်ကြရသည်။ အကယ်၍ ငဲ့ရန် ကာရန်သီးသန့်ရှိခဲ့လျှင်ကား ၎င်းဇယားရှိ ရေးပုံအတိုင်းပင် အသံထွက်ဖတ်ရပြန်လေသည်။ မဃဒေဝလင်္ကာလာ အောက်ပါ ဥဒါဟရဏ်များကို ရှုလေ။

ဘုရားချစ်ရှင်။		နတ်သိကြားလျှင်။		တန်ခိုးမကျော်ဘိမူကား
စုလျားသစ်လွင်။		မှတ်ဘိနားဝင်။		မြန်ညှိုးမယော်ဘိမူကား

လေးချက်သေ ကာရန်လှည့်နည်းကိုပြခြင်း

ထိုသို့ ကာရန်စပ်နည်း ရွေးရာ၌ လိုအပ်သော ကာရန်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ကို လွယ်ကူစွာ သိရှိကြ၍ အသုံးပြု ရေးစပ်နိုင်ကြရန် အောက်ပါအတိုင်း ကာရန် (၄) မျိုး ခွဲလေ။

- (၁) ကာရန်သာစပ်၍ အဓိပ္ပာယ်မစပ်။
- (၂) ကာရန်လည်းစပ် အဓိပ္ပာယ်လည်းစပ်။
- (၃) အဓိပ္ပာယ်သာစပ်၍ ကာရန်မစပ်။
- (၄) အဓိပ္ပာယ်လည်းမစပ် ကာရန်လည်းမစပ်။

ပုံစံကား

၁။ ကျမ်းကဗျာ နန္ဒာ
 လမ်းက ပြန်လာ
 ဖမ်းဟ မြန်စွာ

ဤပုံစံသည် တစ်ပိုဒ်နှင့်တစ်ပိုဒ် ကာရန်သာစပ်၍ အဓိပ္ပာယ်မစပ် ကာရန် မျိုးဖြစ်သည်။

၂။ ကျမ်းကဗျာ နန္ဒာ
 ဆန်းသမျှ ကြံကာ
 ဝမ်းပထမ ထံတျာ

ဤပုံစံသည် တစ်ပိုဒ်နှင့်တစ်ပိုဒ် ကာရန်လည်းစပ် အဓိပ္ပာယ်လည်းစပ်သော
ကာရန်မျိုးဖြစ်သည်။

၃။ ကျမ်းကဗျာ နန္ဒာ
ရေးလို့ စီစဉ်
ကောင်းလှ လုံးစုံ

ဤပုံစံသည် တစ်ပိုဒ်နှင့်တစ်ပိုဒ် အဓိပ္ပာယ်သာစပ်၍ ကာရန်မစပ်သော
ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။

၄။ ကျမ်းကဗျာ နန္ဒာ
လောင်းမြတ် ဝေသံ
ချောတဲ့ အပျို

ဤပုံစံသည် တစ်ပိုဒ်နှင့်တစ်ပိုဒ် အဓိပ္ပာယ်လည်းမစပ် ကာရန်လည်း
မစပ်သော ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။

လိုက်နာရန်

အထက်ပါ နမူနာ (၄) ချက်တို့တွင် ကဗျာစပ်နည်းကို လေ့လာစသူဖြစ်က
(၁) အချက်ဖြင့်သာ လေ့လာရေးစပ်ရမည်။ ကဗျာစည်းကမ်းကို နားလည်ပြီး၍
အတော်အသင့် ရေးစပ်တတ်သူဖြစ်က ကဗျာပါရဂူဖြစ်သည်တိုင်အောင် ကဗျာ
အဖွဲ့ ရေးတိုင်းရေးတိုင်းတို့၌ (၂) အချက်ဖြင့်သာ အမြဲတမ်း စီကုံးရေးသားရ
မည်။ (၃) အချက် (၄) အချက်တို့ကား ကဗျာအရာ၌ လုံးဝမသက်ဆိုင်သော
ကြောင့် မည်သည့်အခါမျှ အသုံးမပြုအပ်ချေ။

ကာရန်နှင့် အဓိပ္ပာယ်

ကဗျာစည်းကမ်းကို နားလည်တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်၍ အလိုရှိရာ
ကဗျာအဖွဲ့တို့ကို စီကုံးရေးသားရာ၌ (၁) ကာရန်၏ကောင်းခြင်း (၂) အဓိပ္ပာယ်၏
ကောင်းခြင်းတည်းဟူသော ဤကောင်းခြင်းနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် စီကုံးရေး
သားရမည်ဖြစ်ရာ အဓိပ္ပာယ်နောက်သို့သာ ကာရန်ကိုလိုက်စေရမည်။ ကာရန်
နောက်သို့ အဓိပ္ပာယ်ကို မလိုက်စေရ။

အကြောင်းကား အဓိပ္ပာယ်နောက်သို့ ကာရန်လိုက်မှသာလျှင် မိမိတို့အလို ရှိအပ်သော အဓိပ္ပာယ်လည်း စုံလင်စွာပါရှိ၍ ကာရန်လည်းကောင်းမည်၊ အကယ်၍ အဓိပ္ပာယ်နောက်သို့ ကာရန်မလိုက်ဘဲ ကာရန်နောက်သို့ အဓိပ္ပာယ် လိုက်ပါသွားပါက ကာရန်သာကောင်း၍ မိမိတို့အလိုအပ်သော အဓိပ္ပာယ်မပါမရှိဘဲ ကဗျာအဖွဲ့၌ အဓိပ္ပာယ်ပေါ့တော့တော့ ဟာတာတာ ဖြစ်တတ်သောကြောင့်တည်း။

လေးချက်သေ ကာရန်လှည့်နည်းပြီး၏။

ဝက်နင်း ကာရန်အကြောင်း

ဝက်နင်းကာရန်ဆိုသည်မှာ အဖွဲ့အားလျော်စွာ ကာရန်စပ်ရာ၌ ပဓာနလိုရင်း ဖြစ်သော ကာရန်အချင်းချင်း အပိုဒ်မခြားမူ၍ အသံတူ၊ အသတ်တူ၊ အက္ခရာတူ စပ်ထားသော ကာရန်မျိုးကို ဝက်နင်းကာရန်ဟူ၍ ခေါ်သည်။

အောက်ပါပုံစံကို ရှုလေ-

‘နန္ဒကဗျာ၊ ကျမ်းကဗျာ၊ သညာကြိုင်သင်းထုံ’

ဤပုံစံသံပေါက်၌ (ဗျာ-ဗျာ-ညာ) ဟူသော အက္ခရာ ကာရန်သုံးလုံးတို့ သည် သံပေါက်အဖွဲ့၌ ပဓာနလိုရင်းကာရန်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းပဓာနကာရန် ၃-ချက်၌ ပထမ (ဗျာ) ကာရန်နှင့် ဒုတိယ (ဗျာ) ကာရန်သည် ပဓာနကာရန်ချင်း အပိုဒ်မခြားမူ၍ အသံတူ၊ အက္ခရာတူ ကာရန်စပ်ထားခြင်းကြောင့် ဝက်နင်း ကာရန် ဖြစ်နေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝက်နင်းကာရန်မျိုးသည် ကဗျာအဖွဲ့ဟူသမျှတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ် သော ကြီးလေးသော အပြစ်ဒေါသမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် ကဗျာအဖွဲ့ဟူသမျှတို့၌ ဤဝက်နင်း အပြစ်ဒေါသမျိုး မစွန်းမငြိရန် ကဗျာပညာရှိကြီးတို့သော်မှလည်း အစဉ်ထာဝရ ရှောင်ကြဉ် သတိပြုကြသည်။ မည်သည့်အခါမျှ အသုံးမပြုအပ်ချေ။

အကယ်၍ ကဗျာအဖွဲ့တို့၌ ဤဝက်နင်းအပြစ်မျိုး စွန်းငြိနေပါက အဓိပ္ပာယ် နှင့်ကာရန် မည်မျှပင် ကောင်းစေကာမူ ကောင်းမြတ်သော ကဗျာဟူ၍ မဆိုနိုင်ပြီ။

ဝက်နင်းကာရန်အကြောင်း ပြီး၏။

ခွာထောက်ကာရန် အကြောင်း

ခွာထောက်ကာရန်ဆိုသည်မှာ ကဗျာအဖွဲ့အားလျော်စွာ ကာရန်စပ်ရာ၌ ပဓာနလိုရင်းဖြစ်သော ကာရန်အချင်းချင်း တစ်ပိုဒ်နှစ်ပိုဒ် စသည်ခြား၍ အသံတူ၊ အသတ်တူ၊ အက္ခရာတူ စပ်ထားသော ကာရန်မျိုးကို ခွာထောက်ကာရန်ဟူ၍ ခေါ်သည်။

အောက်ပါပုံစံကို ရှုလေ-

“နန္ဒကဗျာ၊ ဤကျမ်းစာ၊ ကဗျာဖွဲ့နည်းစုံ”

ဤပုံစံသံပေါက်၌ (ဗျာ-စာ-ဗျာ) ဟူသော အက္ခရာ ကာရန် ၃-လုံးတို့ သည် သံပေါက်အဖွဲ့၌ ပဓာနလိုရင်း ကာရန်များဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းပဓာနကာရန် ၃-ချက်၌ ပထမ (ဗျာ) ကာရန်နှင့် တတိယ (ဗျာ) ကာရန်သည် ပဓာနကာရန် ချင်း ဒုတိယ (စာ) ကာရန်ပိုဒ်ခြား၍ အသံတူ၊ အက္ခရာတူ ကာရန်စပ်ထားသော ကြောင့် ခွာထောက်ကာရန် ဖြစ်နေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤခွာထောက် ကာရန်မျိုးသည်လည်း ဝက်နင်းကာရန်မျိုး ကဲ့သို့ ကဗျာအဖွဲ့ဟူသမျှတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အပြစ်ဒေါသပင်ဖြစ်သောကြောင့် ကဗျာအဖွဲ့ဟူသမျှတို့၌ ဤခွာထောက်အပြစ်မျိုး မစွန်းမငြိရန် လေးနက်စွာ ရှောင်ကြဉ် သတိပြုကြရမည်။

သို့ရာတွင် ကဗျာပါရဂူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့သည် မိမိတို့လိုအပ်သော အဓိပ္ပာယ် နှင့် ခွာထောက်လွတ်သော ကာရန်ကို ရှာကြံ၍ မတွေ့ခိုက် ခွာထောက်ကာရန် ဖြင့်ပင် ရေးသားမိက ပျက်စီးသောကဗျာဟူ၍ကား မဆိုသာချေ။ သာမန်ကဗျာ ဆရာတို့ကား မည်သည့်အခါမျှ အသုံးမပြုအပ်။

အောက်ပါသံပေါက်အဖွဲ့သည် ဝက်နင်းအပြစ်၊ ခွာထောက်အပြစ်ကို ရှောင်ကြဉ်၍ စပ်ထားသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

“နန္ဒကဗျာ၊ ဤကျမ်းစာ၊ သညာကြိုင်သင်းထုံ”

ခွာထောက်ကာရန်အကြောင်း ပြီး၏။

ခွဲထားကာရန် အကြောင်း

၃၃-လုံးကုန်သော ဗျည်းတို့သည် တစ်လုံးနှင့်တစ်လုံး စင်စစ်အားဖြင့် အသံချင်း၊ ဗျည်းချင်း အမှန်ပင်မတူကြငြားသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာတိုင်းဖွား မြန်မာလူမျိုးများ၏ ဘာသာအသုံးအနှုန်းတို့၌မူကား အချို့အချို့သော အကြင် ဗျည်းများကို အသံတူပြု၍ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြလေသည်။ ထိုဗျည်းတို့သည် စင်စစ် အားဖြင့် ဗျည်းချင်းချင်း မတူ-ထူးခြားကွဲပြားကြသောကြောင့် ခွဲထားဗျည်း မည်ကုန်၏။ ၎င်းခွဲထားဗျည်းတို့ကို ကဗျာအဖွဲ့အားလျော်စွာ ကာရန်စပ်ထားခြင်း ကိုပင် ခွဲထားကာရန်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။

ခွဲထားဗျည်း ဇယားပုံ

ခွဲထားဗျည်းများ	အသံချင်း	ဗျည်းချင်း	အကြောင်းအရာ
ဂ...နှင့်...ဃ	တူ	မတူ	
ဇ...နှင့်...ဈ	တူ	မ	ဤခွဲထားဗျည်း
ငြ...နှင့်...ည	တူ	မ	တို့ကို ပြရာ၌
ဋ...နှင့်...တ	တူ	မ	တူ၊ မတူ
ဌ...နှင့်...ထ	တူ	မ	ဆိုသည်ကား
ဍ...နှင့်...ပဒေ	တူ	မ	မြန်မာဘာသာ၌
ဎ...နှင့်...ဍဒေ	တူ	မ	လူတို့ ခေါ်ဝေါ်
ဒ...နှင့်...ဍပေ	တူ	မ	သုံးစွဲခြင်းကို ဆို
ဓ...နှင့်...ဍပဒ	တူ	မ	သည်။
ဏ...နှင့်...န	တူ	မ	မဂဓ
ဗ...နှင့်...ဘ	တူ	မ	ဘာသာ၌ကား
ယ...နှင့်...ရ	တူ	မ	ဗျည်း ၃၃လုံးချင်း
ရွှေ...နှင့်...၍	တူ	မ	တစ်လုံးမျှ
နှိုက်...နှင့်...၌	တူ	မ	အတူမရှိချေ
အိ...နှင့်...၏	တူ	မတူ	

အထက်ပါဇယား၌ ပြအပ်ကုန်သော ခွဲထားဗျည်းတို့ကို ကာရန်စပ်ရာ၌ ဗျည်းတူ၊ အသံတူကဲ့သို့ ရွတ်ဖတ်ကြသောကြောင့် ဝက်နင်းအပြစ်၊ ခွာထောက် အပြစ်တို့ကို စွန်းငြိသကဲ့သို့ ထင်မှတ်ရပေ၏။ သို့သော် စင်စစ်အားဖြင့် ဗျည်း အချင်းချင်း မတူကြသောကြောင့် အဆိုပါ အပြစ်ဒေါသတို့မှ လွတ်ကင်း၍ ကဗျာအရာ၌ ခွဲထားကာရန်အဖြစ်ဖြင့် ထိုထိုသော ကဗျာပညာရှိကြီးတို့သည် စပ်ရိုးစပ်ထုံး အသုံးပြုကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် ပညာရှိ ရွှေတောင်ရာဇကျော်အမတ် စီရင်အပ်သော ကဝိ
လက္ခဏာ သတ်ပုံကျမ်း (၁၆၃၉) အပိုဒ်၌ [မာခါခပ်ကျည်း၊ ကုတ်နှင့်ကြည်း၊
စပ်နည်းခွဲထားဆို] ဟူ၍ ပြဆိုလေသည်။ ဤသံပေါက်ဖြင့် ယပင့်နှင့် ရရစ်
ကာရန်စပ်ရာ၌ အသံထွက်တူကြသော်လည်း ဗျည်းအချင်းချင်း ကွဲပြားကြသော
ကြောင့် ခွဲထားစပ်နည်း မည်သည်၏အဖြစ်ကို ပြသည်။

ခွဲထားသတ်ပုံ ဥဒါဟရုဏ်များ-

သမင်ဒရယ်၊ ဖြင်ပေါယယ်၊ နကျယ် သတ္တဝါ။
လဟာပြင်ကျယ်၊ မိုးမှာကြယ်၊ ပြိုင်ဆွယ်မနှုန်းရာ။
စာပေမှာကျမ်း၊ အိမ်မှာကြမ်း၊ ခွဲခြမ်းမစိတ်နိုင်။
(ကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံကျမ်းမှ)

ကမ္ဘာဤမြေ၊ လောင်ပျက်ကြေလည်း၊ မကျေမော်ကွန်း။
(စိန္တကျော်သူဆို လူးတားမှ)

နည်းနာနယ၊ ဝိတ္တာ ရဖြင့်၊ သုံးတန်ဆင့်၍။
(ကဝိကဏ္ဍပါသကျမ်းမှ)

စုရုံးဆန်၍၊ ညာသို့ရွှေလျက်။
ချစ်မငြီးနှင့်၊ လျှံညီးမြခဲ။
စစ်အင်များဗိုလ်၊ မြို့ရွှေဘိုကို။
(ပလိပ်စားစေးချင်းမှ)

စသည်တို့တည်း။

ခွဲထားကာရန်အကြောင်း ပြီး၏။

ကဗျာကာရန်ကြောင့် ဒီဃရဿနှင့် သတ်ပုံသတ်ညွှန်း စသည်တို့ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းအကြောင်း
ထိုထိုသော ကဗျာအဖွဲ့ဟူသမျှတို့ကို ဆိုင်ရာစည်းကမ်းဥပဒေ အားလျော်
စွာ စပ်ဆိုစီကုံးကြရလေရာ ကာရန်အက္ခရာအတွက်ကြောင့် အချို့အချို့သော
နေရာ၌ ဒီဃမှ ရဿ၊ ရဿမှ ဒီဃ၊ အချို့ အချို့သောနေရာ၌ သတ်ပုံသတ်ညွှန်း

အသတ်အက္ခရာ စသည်တို့ကို ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲ၍ စပ်ဆိုစီကုံးခြင်း ပြုကြရလေသည်။ ထိုသို့ ကာရန်အတွက် ဒီဃရဿနှင့် သတ်ပုံသတ်ညွှန်း စသည်တို့ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲ၍ သုံးစွဲစီကုံးကြရပုံကို အောက်ပါ ပုံစံတို့ဖြင့် သိမှတ်အပ်ကုန်၏။

ပုံစံတို့ကား

၁။ (ရှစ်ရပ် ဆယ်ဖြာ၊ ပစ်ခွာလျော်ကြ၊ အရိယ၏၊ ဝံသလေးနွယ်) ဤပုံစံ၌ (အရိယာ၏) ဟု ဆိုလိုလျက် ရှေ့နောက်ဖြစ်သော (ကြ) (သ) တို့၌ (အ) ကာရန်သို့လိုက်၍ (အရိယ၏) ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

၂။ (နတ်နှယ်တရို၊ ဝင်းဝင်းညိသား၊ သီရိပြည့်ကြွယ်) ဤပုံစံ၌ (ဝင်းဝင်းညီးသား) ဟု ဆိုလိုလျက် ရှေ့နောက်ဖြစ်သော (ရို) (ရိ) တို့၌ (ဣ) ကာရန်သို့လိုက်၍ (ဝင်းဝင်းညိသား) ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

၃။ (ငါးထောင်လွံ့ကျော်၊ တည်အံ့မြော်၍၊ တိုင်းယော်နက၊ မြန်ဒေသတွင်) ဤပုံစံ၌ (တိုင်းယောနက) ဟု ဆိုလိုလျက် ရှေ့ဖြစ်သော (ကျော်) (မြော်) တို့၌ (အော်) ကာရန်သို့လိုက်၍ (တိုင်းယော်နက) ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

၄။ (မချွတ်မေတ္တာ၊ ဘိဓမ္မာကို၊ မှန်စွာအခေါင်) ဤပုံစံ၌ (အဘိဓမ္မာကို) ဟု ဆိုလိုလျက် အက္ခရာတစ်လုံး ပိုနေသောကြောင့် (အ) ကိုချေ၍ (ဘိဓမ္မာကို) ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

၅။ (ဒေဝါဖန်ဆန်း၊ မြို့ရွှေမန်း၌၊ ရဟန်းများစွာ၊ ပျော်ပိုက်ရာသား) ဤပုံစံ၌ (ဒေဝါဖန်ဆင်း) ဟု ဆိုလိုလျက် နောက်ဖြစ်သော (မန်း) (ဟန်း) တို့၌ (အန်း) ကာရန်သို့လိုက်၍ (ဆန်း) ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

၆။ (ဘဒ္ဒကပ္ပန်၊ မြတ်လှဟန်မှာ၊ နတ်ဌာန် ရွှေစု) ဤပုံစံ၌ (ဘဒ္ဒကပ္ပာ) ဟု ဆိုလိုလျက် နောက်ဖြစ်သော (ဟန်) (ဌာန်) တို့၌ (အန်) ကာရန်သို့လိုက်၍ (ပန်) ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

၇။ (ရေချမ်းရိပ်မြိုင်၊ အိုင်လည်းကျယ်ဝင်း၊ အင်းလည်းသာမော၊ တောလည်းညိုညို) ဤပုံစံ၌ (အိုင်လည်းကျယ်ဝန်း) ဟု ဆိုလိုလျက် နောက်ဖြစ်သော (အင်း) ကာရန်သို့လိုက်၍ (အိုင်လည်းကျယ်ဝင်း) ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

ဤအထက်ပါ ပုံစံအသီးသီးတို့ကို ထောက်ရှုသောအားဖြင့် သင့်တော်ရာ အက္ခရာကာရန်တို့ကို ရှာကြံတွေးဆ၍ မရသာ၊ မရှောင်သာသော အရာဌာနတို့၌ ကား ဤကဲ့သို့ ဒီဃရဿ သတ်ပုံသတ်ညွှန်း စသည်တို့ကို ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲ၍ သုံးစွဲစပ်ဆိုနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။ ပါဠိဘာသာ မဂဓဆန်းကျမ်းတို့၌ လည်း ဤအတူဂိုဏ်း ဂရုလဟု စသည်အတွက် အက္ခရာချေခြင်း၊ လာခြင်း၊ ဒီဃပြုခြင်း၊ ရဿပြုခြင်း စသည်တို့ကို များစွာစီရင် အသုံးပြုကြလေသည်။

ကာရန်ကြောင့် ဒီဃ၊ ရဿနှင့် သတ်ပုံသတ်ညွှန်းစသည်တို့
ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းအကြောင်း ပြီး၏။

အသတ်နှင့် အစပ်အကြောင်း

အသတ် ၆-ပါး အကြောင်း

အသတ် ၆-ပါး ဖြစ်ပုံကား-

ပ-သတ်၌၊ ပရမတ်သံ၊ ဂရသံ၊ အနိစ္စိတသံ ဟူ၍ ၃-ပါး။
 မ-သတ်၌၊ ၎င်း ၎င်း ၎င်း ဟူ၍ ၃-ပါး။
 တ-သတ်၌၊ ပညတ်သံ၊ လဟုသံ၊ ဣစ္စိတသံ ဟူ၍ ၃-ပါး။
 န-သတ်၌၊ ၎င်း ၎င်း ၎င်း ဟူ၍ ၃-ပါး။

ဤသို့ အသတ်တစ်ခုတစ်ခု၌ အသံ ၃-ပါး၊ ၃-ပါးစီရှိ၍ အသတ်ပေါင်း

(၁၂) ပါး ဖြစ်သင့်သောလည်း အသံတူချင်း (ပ) နှင့် (မ) ကို ပေါင်း၍ ၃-ပါး၊

(တ) နှင့် (န) ကိုပေါင်း၍ ၃-ပါး ဤသို့ အသံတူပေါင်းသောအားဖြင့် အသတ် ပေါင်း ၆-ပါးသာ ဖြစ်သတည်း။

၎င်းအသတ် ၆-ပါး အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဇယားပုံ

ဦးရေ	အသံ	အဓိပ္ပာယ်	အသတ်အက္ခရာ
၁	ပရမတ်သံ	မဖောက်မပြန်သော စကား	ပ-မ
၂	ဂရသံ	အလေးဖြစ်သော စကား	
၃	အနိစ္စိတသံ	အလိုမရှိအပ်သော စကား	
၄	ပညတ်သံ	ခေါ်ဝေါ်ပညတ်သော စကား	တ-န
၅	လဟုသံ	ပေါ့သော စကား	
၆	ဣစ္စိတသံ	အလိုရှိအပ်သော စကား	

**အထူးမှတ်ရန်
နိဂ္ဂဟိတ်နှင့် (မ) သတ်**

နိဂ္ဂဟိတ်ခေါ် သေးသေးတင်ကို (မ) သတ်နှင့် အတူပင်မှတ်ရမည်။

(ည) သတ်နှင့် (ယ) သတ်

ခေါ်ဝေါ် ပညတ်ကာမျှဖြစ်သော ပညတ်သံမျိုးကို (ည) သတ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လေးနက်သော ဂရုသံမျိုးကို (ယ) သတ်ဟူ၍လည်းကောင်း အထူးမှတ်ရမည်။

အမှာစကား

အထက်၌ ပြဆိုအပ်ကုန်ပြီးသော အသတ် ၆-ပါးတို့၏ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို လွယ်လွယ်ကူကူ မှတ်ယူသိရှိကြစေရန် ကဗျာဘက်ဆိုင်ရာ များစွာသော ကျမ်းစာကျမ်းကြီး အသီးသီးတို့မှ လိုရာကိုထုတ်နုတ်၍ အကျဉ်းချုပ်ဖြစ်သော အဓိပ္ပာယ်အာဂုံတို့ကို ဥဒါဟရုဏ်တို့နှင့်တကွ ပြဆိုဦးအံ့။

(ပ) သတ်၏ အာဂမ

ပရမတ္ထေ ပသံယုတ္ထေ၊ အဋ္ဌကလာပံ ရုပ်ကိုထပ်တိ။
ဂရုကေ ပန စစ်ချီတပံ၊ ရွှေရင်စမ်းသပ် ဆဲ့ငါးကျပ်စ။
နိစ္ဆိတေ ပန ကြောက်လန့်ဖျပ်၊ ရူးသွပ် ကိုက်ဟပ်စ။

အဓိပ္ပာယ်ကား- နာမ်ရုပ်၊ အဋ္ဌကလာပံရုပ်၊ သဘောသရုပ် စသော ပရမတ်သံမျိုး၌ လည်းကောင်း၊ စစ်တပ်၊ စမ်းသပ်၊ ငွေကျပ်စသော ဂရုသံမျိုး၌ လည်းကောင်း၊ လန့်ဖျပ်၊ ရူးသွပ်၊ ကိုက်ဟပ်စသော အလိုမရှိအပ်သော အနိစ္ဆိတသံမျိုး၌ လည်းကောင်း (ပ) သတ်ရမည်။

ဥဒါဟရုဏ်ကား-

မထွက်ပျောက်မြုပ်၊ ချွန်းနှယ်အုပ်လျက်၊ တရုပ်ဥတည်။

(ဘုရင်နှမ ဇေးချင်း)

သိင်္ဂီရောင်လျှပ်၊ ဘုံရှစ်ရပ်မှာ၊ ဆင့်ထပ်ပလ္လင်။

(နဝဒေးဆို ပလ္လင်ဖွဲ့ရတု)

ပတ္တမြားထိန်လျှပ်၊ ယပ်လျှင်ရပ်သို့၊ ရှက်စပ်ဟူးဟူး။

(ဦးကဲဆို ဆင်ဖြူတော်ဖွဲ့ရတု)

နေပူတံလှုပ်၊ သူ့အိမ်စပ်ဝယ်၊ ရပ်လတုံကျင်။

(သုဝဏ္ဏသာမ သူဌေးခန်းပျို့)

စသည်တို့တည်း။

(ပ) သတ်ပြီး၏။

(မ) သတ်၏ အာဂမ

ပရမတ္ထေစ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံစ ရုပ်နာမ်တဝ။

မသတ် ဣတိ ဉာယတေ။

ဂရုကေစ မသံယုတ္တေ၊ မယားတို့တမ်းသူ့မှကျွမ်းစ။

စိတ်ဝမ်းညှိုးနွမ်း ပူမြဲလမ်း။

နိစ္စိတေပိ မသံယုတ္တေ၊ ငေါက်ငမ်းကြမ်းတမ်း လူညစ်ညမ်းစ။

လူသွမ်း လူနွမ်းပိ အာဒိကေ။

အဓိပ္ပာယ်ကား- ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ ရုပ်နာမ်စသော ပရမတ်သံ မျိုးတို့၌ လည်းကောင်း၊ ထုံးတမ်း၊ ကျင်ကျွမ်း၊ စိတ်ဝမ်း၊ ညှိုးနွမ်း၊ လမ်း စသော ဂရုသံမျိုးတို့၌လည်းကောင်း၊ ငေါက်ငမ်း၊ ကြမ်းတမ်း၊ ညစ်ညမ်း၊ လူသွမ်း၊ လူနွမ်း စသော အနိစ္စိတသံမျိုးတို့၌ လည်းကောင်း (မ) သတ်ရမည်၊ သို့မဟုတ် သေးသေးတင်ရမည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား-

ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း၊ မဖိတ်ထမ်းသည်၊ လူစွမ်းသဖွယ်

(စတုဓမ္မသာရပျို့မှ)

ပန်းမာလ်ခပ်သိမ်း၊ သတ်လိမ်းရေမွှေး။

(စတုဓမ္မသာရပျို့မှ)

mgy.com

ကြားကစိတ်ဝမ်း၊ သူ့နားချမ်းလိမ့်၊ စွဲလမ်းကိုယ်တွင်။
 (မိညိုဆို ကိုယ်ရည်သွေးရတုမှ)
 ခြောက်တောင်လျှမ်းလျှမ်း၊ ကျနပ်ရမ်း၏၊ ဆီးဝမ်းလျလျ။
 (ရွှေစာတိုင်ဖွဲ့မှ)
 စသည်တို့တည်း။

(မ) သတ်၊ သေးသေးတင်ပြီး၏။

(တ) သတ်၏ အာဂမ

ပညတ္တိပန တသံယုတ္တေ၊ လူကိုယုတ်မြတ် မသိတတ်စ၊
 စောင့်မှတ် ခက်ညွတ် ပင်လုံးကျွတ်တိ။
 လဟုကဉ္စ တသံယုတ္တေ၊ စားချင်မွတ်မွတ် ဘီလူးငတ်စ၊
 ရွက်ရွက်နုထွတ် မသိတတ်ပိ။
 ဣစ္ဆိတဉ္စ တသံယုတ္တေ၊ ညီညီညွတ်ညွတ် လာကုန်လတ်စ၊
 ပတ်ပတ် မ-သတ် လောကနတ်ပိ။

အဓိပ္ပာယ်ကား- ယုတ်မြတ်၊ မသိတတ်၊ အမှတ်၊ ညွတ်ခြင်း စသော
 ပညတ်သံမျိုးတို့၌ လည်းကောင်း၊ ငတ်မွတ်၊ ရွတ်ရွတ်၊ နုထွတ်၊ မသိတတ်ခြင်း
 စသော လဟုသံမျိုးတို့၌ လည်းကောင်း၊ ညီညွတ်၊ လာလတ်၊ ပတ်ပတ်၊
 မ-သတ်၊ နတ်စသော အလိုရှိအပ်သော ဣစ္ဆိတသံမျိုးတို့၌ လည်းကောင်း (တ)
 သတ်ရမည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား-

ထွက်သည်ညာပတ်၊ နဝတတ်ကို၊ ခညွတ်ဝိုက်ချုံး။
 (ကုမ္ဘာဘယပျို့မှ)
 ရဟန်းကျင့်ဝတ်၊ တပါးတတ်က၊ လူနတ်ဦးခိုက်၊ ပူဇော်ထိုက်၏။
 (စတုဓမ္မသာရပျို့မှ)
 အကြောင်းသိတတ်၊ ကြမ္မာဘတ်ဟု၊ ရိညွတ်လျှောက်ကြောင်း။
 (ရှင်ဖြူရှင်လှသမိုင်းမှ)

လူကိုယုတ်မြတ်၊ မသိတတ်သည်၊ စောင့်မှတ်ရကွ။

(စတုဓမ္မသာရပျို့မှ)

စသည်တို့တည်း။

(တ) သတ်ပြီး၏။

(န) သတ်၏ အာဂမ

ပညတ္တိမ္ပိ န သံယုတ္တော၊ ရိညွတ်စိတ်သန်၊ ပူဇော်မှန်စ၊

မြိတ်စွန်ဧကန်၊ ငါ့ဗိမာန်ပိ။

လဟုကေစ လိမ္မာမပွန်၊ အရွယ်လွန်မူ၊ ရွှေဟန်ဆင်းယောင်၊

နသတ် ဣတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣစ္ဆိတေစ သံသေးတမန်၊ အဖန်ဖန်နှင့်၊ တသန္ဓေဓေ၊

နသတ် ဣတိ အဓိပ္ပာယော။

အဓိပ္ပာယ်ကား- စိတ်သန်၊ မှန်ကန်၊ မြိတ်စွန်၊ ဧကန်၊ ဗိမာန် စသော ပညတ်သံမျိုးတို့၌ လည်းကောင်း၊ မတီးမပွန်ခြင်း၊ လွန်ခြင်း၊ ပုံဟန်စသော လဟုသံမျိုးတို့၌ လည်းကောင်း၊ တမန်၊ တဖန်၊ သန္ဓေစသော ဣစ္ဆိတသံမျိုး တို့၌ လည်းကောင်း (န) သတ်ရမည်။ ဥဒါဟရဏ်ကား-

မွေးဘလုံးပန်း၊ မတိုက်တွန်းနှင့်၊ ရဟန်းကျင့်ဝတ်။

(စတုဓမ္မသာရပျို့မှ)

ပလ္လင်ပြောင်ရွန်း၊ ဖြူရိပ်ဝန်းလျက်၊ တသန်းနေနှင့်။

(တောင်ငူမင်းဆိုရတုမှ)

ရောင်တင့်ရွန်းရွန်း၊ နေ့ညဉ့်ထွန်းလျက်။

(နေမိဘုံခန်းပျို့မှ)

မြေချာပတ်လိန်း၊ ခံရွက်ထိန်းသည်၊ လေးသိန်းနှစ်သောင်း။

(ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းပျို့မှ)

စသည်တို့တည်း။

(န) သတ်ပြီး၏။

(ည) သတ်၏ အာဂမ

ညကာရော ပန ပညတ္တံ၊ ပစ္စည်းခမည်း၊ ဝိနည်းမတံ။

အဓိပ္ပာယ်ကား- ပစ္စည်း၊ ခမည်း၊ ဝိနည်း၊ ကမ္မည်း စသော ပညတ်သံ
မျိုးတို့၌ (ည) သတ်ရမည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား-

သုဒ္ဓေါခမည်း၊ ဆွေနည်းပိမ္မာ၊ သည်းချာရာဟု။

(စတုဓမ္မသာရပျို့မှ)

မြတ်စွာဟောနည်း၊ လိပ်ကမ္မည်းကို၊ သိလည်းသိလျက်။

(မင်းခေါင်ထံသွင်းရတုမှ)

ပုံစံငုံလည်း၊ သမိုင်းတည်းသည်၊ ကမ္မည်းရွှေစာ မော်ကွန်းတည်း။

(မင်းခေါင်ထံသွင်းရတုမှ)

အဝအောင်စည်၊ မင်းပွဲပြည်ကို၊ ညှိရည်တန်ဆောင်။

(ရတနာပိမာန်ကျောင်း ကျောက်စာမှ)

စသည်တို့တည်း။

(ည) သတ်ပြီး၏။

(ဃ) သတ်၏ အာဂမ

ယကာရောပိ ဂရသံဥေယျံ၊ အလယ်ပြုံးရယ်၊ ဆေးခြယ်မတံ။

အဓိပ္ပာယ်ကား- အလယ်၊ ဆေးခြယ်၊ ပြုံးရယ်၊ စင်ကြယ် စသော
ဂရသံမျိုးတို့၌ (ဃ) သတ်ရမည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား-

ဝန်းမြောင်ရွှေလယ်၊ ဘော်သုံးရွယ်နှင့်၊ မွေးမယ်ရှင်ရင်း၊

(မြင်းဝန်သီဟသူဆို ရတုမှ)

ရွှေရွှေပြယ်ပြယ်၊ ပရိယာယ်နှင့်၊ သည့်နှယ်ပျက်ခေါင်။

(မြင်းဝန်သီဟသူဆို ရတုမှ)

mg.yoe.com

နှုတ်ရည်ပျံ့ကြွယ်၊ ယုံကြောင်းချယ်၍၊ သွယ်ဝယ်ပျူငှာ
 (မြင်းဝန်သီဟသူဆို ရတုမှ)
 မေးမှားမျိုးနွယ်၊ ရေဆယ်ဝန်ကူ၊ မီးယူသစ်ခုတ်။
 (ကံတော်မင်းကျောင်း မေတ္တာစာအဖြေမှ)
 စသည်တို့တည်း။

(ဃ) သတ်ပြီး၏။ (အသတ် ၆-ပါး ပြီးပြီ)

အစပ် ၆-ပါးအကြောင်း

အစပ် ၆-ပါးဆိုသည်မှာ ကဗျာလင်္ကာ စာစီစာကုံး ရေးထုံးရေးနည်းတို့၌ ကဗျာပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့သည် လေးနက်ခိုင်မြဲစွာ မူလဘူတ ပဓာနအားဖြင့် အမြဲတမ်း အသုံးပြုအပ် ရှောင်ကြဉ်အပ်သော စပ်နည်းများပင် ဖြစ်ကြ၏။

ထိုစပ်နည်းကား-

၁။ သတ်စေ့နှက်သုံးချက်ညီ စပ်နည်း

၂။ ဘီလူးရယ် စပ်နည်း

၃။ ဦးတိုက် စပ်နည်း

၄။ ချိန်ခွင်လျှာ စပ်နည်း

၅။ ထိပ်ချင်းခတ် စပ်နည်း

၆။ ထိပ်ချင်းချွတ် စပ်နည်း

ဤသို့အားဖြင့် အစပ် ၆-ပါး ဖြစ်သတည်း။ ထို ၆-ပါးတို့တွင်

(၁) သတ်စေ့နှက်သုံးချက်ညီ စပ်နည်း

သတ်စေ့နှက်သုံးချက်ညီ စပ်နည်းဆိုသည်မှာ ပထမပိုဒ်၊ ဒုတိယပိုဒ်၊ တတိယပိုဒ်အားဖြင့် ကာရန်သုံးပိုဒ်တို့တွင် ၎င်းသုံးပိုဒ်လုံးတို့၌ နောက်ကပြခဲ့ ပြီးသော အသတ် ၆-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် အသတ်ကာရန် သုံးချက်စေ့ အောင် အညီအညွတ် စပ်ထားသော အစပ်မျိုးဖြစ်သည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား- (နေမိဘုံခန်းပျို့တွင်)

“နံမြူးကဲလွန်၊ ဖြိုးဖြိုးဝှန်လျက်၊ ချီချန်ဘွင့်နှင့်”

ဟု စပ်ဆိုရာ၌ (လွန်) (ဝှန်) (ချန်) ဟူသော ကာရန်သည် (န) သတ်ချည်း သက်သက် သုံးချက်စေ့အောင် အညီအညွတ် စပ်ဆိုထားသောကြောင့် သတ်စေ့ နှက် သုံးချက်ညီ စပ်နည်းမည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစပ်နည်းကား အစပ် ၆-ပါးတွင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။

သတ်စေ့နှက်သုံးချက်ညီ စပ်နည်းပြီး၏။

(၂) ဘီလူးရယ် စပ်နည်း

ဘီလူးရယ်စပ်နည်း ဆိုသည်မှာ ကာရန်သုံးချက် မငဲ့ဘဲ နှစ်ချက်ဖြင့်သာ ယိမ်းယိုင်၍ ဘီလူးရယ်သကဲ့သို့ မဖွယ်မရာ စပ်နည်းမျိုးဖြစ်သည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား- (စတုဓမ္မသာရပျို့တွင်)

“ယူခဲမကြွင်း၊ ပင်ရင်းကပ်ချဉ်း၊ ခက်မျဉ်း ကိုင်းညွတ်”

ဟု စပ်ဆိုရာ၌ (ကြွင်း) နှင့် (ရင်း)၊ (ချဉ်း) နှင့် (မျဉ်း) ကာရန်တို့ သည် အပိုဒ်သုံးချက်မငဲ့ဘဲ နှစ်ချက် နှစ်ချက်ဖြင့်သာ ငဲ့၍ သုံးချက်ညီစပ်နည်းမှ ယိမ်းယိုင်၍ စပ်ထားသောကြောင့် ဘီလူးရယ်စပ်နည်း မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစပ်နည်းမျိုးသည် အစပ် ၆-ပါးတို့တွင် အညံ့ဆုံးဖြစ်၍ မည်သူမျှ မစပ်ဆိုအပ်ဟူ၍ ကဗျာဆရာတို့ မှာထားသည်။

ဘီလူးရယ်စပ်နည်း ပြီး၏။

(၃) ဦးတိုက် စပ်နည်း

ဦးတိုက်စပ်နည်းဆိုသည်မှာ ကာရန်နှစ်ပိုဒ်တို့တွင် ပထမပိုဒ်၏ အဆုံး ကာရန်နှင့် ဒုတိယပိုဒ်၏ အစကာရန်ကို ဦးတိုက်၍ စပ်နည်းမျိုးဖြစ်သည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား- (ဘူရိဒတ် ဇာတ်ပေါင်းပျို့တွင်)

“ပါဏာတိပါတံ၊ သတ်သည် သူ့သက်”

ဟု စပ်ဆိုရာ၌ ပထမပိုဒ်၏ အဆုံးဖြစ်သော (ပါတံ) ကာရန်နှင့် ဒုတိယပိုဒ်၏ အစဖြစ်သော (သတ်) ကာရန်သည် ဦးတိုက်၍ စပ်ထားသောကြောင့် ဦးတိုက်စပ်နည်း မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုပြဆိုခဲ့ပြီးသော စပ်နည်းသုံးမျိုးတို့သည် အသတ်အကွရာမှန်ကန်၍ ပိုဒ်နေပိုဒ်ထား၊ ကာရန်အနေအထားများသာ ပြောင်းလွဲကြသည်။

ဦးတိုက်စပ်နည်း ပြီး၏။

(၄) ချိန်ခွင်လျှာ စပ်နည်း

ချိန်ခွင်လျှာစပ်နည်း ဆိုသည်မှာ ချိန်ခွင်လျှာသည် အလယ်ဗဟို၌ တည့်တည့်မတ်မတ် နေသကဲ့သို့ ကာရန်သုံးပိုဒ်တို့တွင် အလယ်ချက်ဖြစ်သော ကာရန်သည် ရှေ့နောက်ဝဲယာ မလိုက်ပါဘဲ စပ်ထားသောနည်းမျိုး ဖြစ်သည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား- (ဘူရိဒတ် ဇာတ်ပေါင်းပျို့တွင်)

“မည်လျှင်မ တိမ်၊ ကုက္ကို ထိန်ဟု၊ ချုပ်ငြိမ်သာယာ”

ဟု စပ်ဆိုရာ၌ (တိမ်) (ထိန်) (ငြိမ်) ဟူသော ကာရန်သုံးပိုဒ်တို့တွင် ပညတ်သံဖြစ်သော (န်) သည် ပရမတ်သံဖြစ်သော (မ်) နှစ်ချက်ဘက်သို့ မလိုက်ပါဘဲ အလယ်တည့်တည့်၌ စပ်ထားသောကြောင့် ချိန်ခွင်လျှာစပ်နည်းမည်၏။ မှတ်ချက်။ ။ ဤစပ်နည်းမျိုးသည် ကဗျာပညာဂုဏ်နှင့် အလွန်ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်သော စာရေးဆရာကြီးတို့ ရေးစပ်မိရာ၌ ထေးဖာရန် စပ်နည်းမျှသာဖြစ်သည်။ သာမန်ကဗျာဆရာတို့ မရေးအပ်။

ချိန်ခွင်လျှာစပ်နည်း ပြီး၏။

(၅) ထိပ်ချင်းခတ် စပ်နည်း

ထိပ်ချင်းခတ်စပ်နည်း ဆိုသည်မှာ ကာရန်သုံးပိုဒ်တို့တွင် ပထမပိုဒ်နှင့် ဒုတိယပိုဒ်တို့၌ ပညတ်သံ၊ လဟုသံ၊ အနိစ္စိတသံဖြစ်သော အသတ်မျိုးကို

စပ်ထား၍ တတိယပိုဒ်၌ ပရမတ်သံ၊ ဂရသံ၊ ဣစ္ဆိတသံဖြစ်သော အသတ်မျိုးကို စပ်ထားလျက် အသံထိပ်ချင်းခတ်၍ စပ်ထားသောနည်းမျိုး ဖြစ်သည်။။

ဥဒါဟရဏ်ကား- (စတုဓမ္မသာရပျို့တွင်)

“ဤစာကိုးခန်း၊ ပုလဲပန်းဖြင့်၊ စိတ်ကြမ်းမာန်လျှော့”

ဟု စပ်ဆိုရာ၌ (ခန်း) (ပန်း) ဟူသော လဟုသံကို (ကြမ်း) ဟူသော ဂရသံဖြင့် ထိပ်ချင်းခတ်၍ စပ်ထားသောကြောင့် ထိပ်ချင်းခတ်စပ်နည်း မည်၏။

ထိပ်ချင်းခတ်စပ်နည်း ပြီး၏။

(၆) ထိပ်ချင်းချွတ် စပ်နည်း

ထိပ်ချင်းချွတ်စပ်နည်း ဆိုသည်မှာ ကာရန်သုံးပိုဒ်တို့တွင် ပထမပိုဒ်၌ ပရမတ်သံ၊ ဂရသံ၊ ဣစ္ဆိတသံဖြစ်သော အသတ်မျိုးကို စပ်ထား၍ ဒုတိယပိုဒ်၊ တတိယပိုဒ်တို့၌ ပညတ်သံ၊ လဟုသံ၊ အနိစ္ဆိတသံဖြစ်သော အသတ်မျိုးကို စပ်ထားလျက် အစပ်ချင်း မညီမညွတ် ချွတ်ယွင်းစွာ စပ်ထားသောနည်းမျိုး ဖြစ်လေသည်။

ဥဒါဟရဏ်ကား- (စတုဓမ္မသာရပျို့တွင်)

“ပါဠိသရုပ်၊ ပတ်တကုတ်ကို၊ ဖွေထုတ် ကျမ်းလာ”

ဟု စပ်ဆိုရာ၌ (ရုပ်) ဟူသော ပထမကာရန်အသံထက် (ကုတ်) (ထုတ်) ဟူသော ဒုတိယ၊ တတိယကာရန်အသံတို့က ပေါ့သွားသဖြင့် ဂရသံမှ ချွတ်ယွင်း၍ လဟုသံဖြင့် စပ်ထားသောကြောင့် ထိပ်ချင်းချွတ်စပ်နည်း မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤယခု ပြဆိုခဲ့ပြီးသော စပ်နည်းသုံးမျိုးတို့သည် ပိုဒ်နေပိုဒ်ထား ညီညွတ်ကြ၍ အသတ်အက္ခရာများသာ ပြောင်းလွဲကြသည်။

ထိပ်ချင်းချွတ်စပ်နည်း ပြီး၏။

(အစပ် ၆-ပါး ပြီးပြီ)

နန္ဒမာလိနီ ခေါ် ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းကြီး

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အသတ် ၆-ပါး၊ အစပ် ၆-ပါးတို့ကို ရှေးပညာရှိ အဆက်ဆက်တို့ မနှစ်သက်ကြ၍ ပယ်ဖျက်ခဲ့ပုံအကြောင်း

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အသတ် ၆-ပါး၊ အစပ် ၆-ပါးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျမ်းဂန် အစောင်စောင်တို့၌ ကျမ်းကျင်လိမ္မာ၍ ကျမ်းပြုဆရာကြီး တစ်ယောက်ဖြစ်ပေသော ရွှေတောင်ရာဇကျော်မည်သော ပညာရှိအမတ် စီရင်ရေးသားအပ်သော ကဝိ လက္ခဏာ သတ်ညွှန်းကျမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

“ရှင်ဝိစိတ္တာစာရ အသတ် ၆-ပါး၊ အစပ် ၆-ပါးဆိုသည်မှာလည်း ယခု ပညာရှိတို့နှလုံးကို နှောင့်ယှက်စေပြီးလျှင် ရှေးပညာရှိတို့စကားကို ပြစ်မှား လွန်းမည် ထင်သည်။”

ဟူ၍ ဖော်ပြထားလေသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာဘာသာ ကဗျာလင်္ကာနှင့်တကွ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာနှစ်ဖက် စွယ်စုံထွက်ဖြစ်ပေသော တွင်းသင်းတိုက်ဝန် ပညာရှိအမတ် မဟာစည်သူ ရေးသားစီရင်သည့် သတ်ညွှန်းသစ် ကျမ်းတွင်လည်း-

“ပညာရှိတို့ ဓလေ့တံတွာနှင့် လွန်စွာဆန့်ကျင်ခြင်းဖြစ်၍ ပညာရှိတို့ နှလုံးကို နှောင့်ယှက်စေသော ချိန်ခွင်လျှာ၊ သတ်စေ့နှက်၊ ထိပ်ချင်းချွတ်၊ ထိပ်ချင်းခတ်၊ ပညတ်သံ၊ ပရမတ်သံ၊ ဂရသံ၊ လဟုသံစသော စကားမျိုးတို့ကို ပယ်၍ အသတ်အလတ် ရေးသားမှု၌ ကျမ်းကျင်လိမ္မာလိုသောသူတို့ သိစေခြင်းငှာ ဤသတ်ညွှန်းကို ရေးပေအံ့”

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပြန်သည်။

ဤသို့ အသီးသီးပြဆိုကြသော ပညာရှိကဝိခေါ်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီးတို့၏ ကျမ်းစကားရပ်တို့ဖြင့် ဖော်ပြပါအသတ် ၆-ပါး၊ အစပ် ၆-ပါးတို့ကို ပယ်ဖျက် သုတ်သင် သန့်ရှင်းပြီးဖြစ်လေသည်။ သို့သုတ်သင်ပယ်ဖျက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သော်လည်း အဆိုပါ အသတ် ၆-ပါး၊ အစပ် ၆-ပါးကို နှစ်သက်သူ၊ မနှစ်သက်သူ ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးစလုံးတို့၏ အလိုဆန္ဒအသီးသီး ပြည့်ဝကြစေရန် စုံလင်စွာ ဖော်ပြလိုက် ရပေသည်။ မိမိတို့နှစ်သက်ရာ စီကုံးအသုံးပြုကြပါကုန်။

ပယ်ဖျက်ခဲ့ပုံအကြောင်း ပြီး၏။

တစ်နည်း အစပ် ၆-ပါးအကြောင်း

အစပ် ၆-ပါး ဆိုသည်မှာ ကဗျာလင်္ကာ၊ စာစီစာကုံး ရေးသားမှုတို့၌ အမြဲတမ်း အသုံးပြုအပ်၊ ရှောင်ကြဉ်အပ်သော စပ်နည်းများပင် ဖြစ်ကြ၏။

ထိုအစပ်တို့ကား-

- ၁။ ပထမစပ်နည်း
- ၂။ ဒုတိယစပ်နည်း
- ၃။ တတိယစပ်နည်း
- ၄။ စတုတ္ထစပ်နည်း
- ၅။ ပဉ္စမစပ်နည်း
- ၆။ ဆဋ္ဌမစပ်နည်း

ဤ ၆-ပါးတို့တည်း။

ထိုစပ်နည်း ၆-ပါးတို့သည် ထိုထိုသော အဖွဲ့ကဗျာလင်္ကာ၊ ရှေးဟောင်း ကျမ်းပေါင်း အစောင်စောင်တို့၌ စပ်ပုံစပ်နည်းသာပါရှိ၍ ၎င်းစပ်နည်း ၆-ပါးတို့၏ အမည်အသီးသီးတို့မှာ ၆-ပါးလုံး စေ့စုံအောင် မပါမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အချို့သောစပ်နည်းမှာ စပ်နည်းတစ်ခုတည်း၌ အမည်နှစ်ခု၊ သုံးခု စသည်ဖြင့် ပါရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ယခု ကျွန်ုပ်တို့ရေးသားအပ်သော ဤနန္ဒမာလိနီ ကဗျာစွယ်စုံကျမ်းကြီး၌ အစပ် ၆-ပါး ခွဲခြား၍ မှတ်သားလွယ်ကူစိမ့်သောငှာ ပထမစပ်နည်း၊ ဒုတိယစပ်နည်း စသည်ဖြင့်သာ ပြထားလိုက်ရပေ၏။

အမှာ။ ။ ဤအစပ် ၆-ပါးတို့ကို ပြဆိုရာ၌ အစပ်ကာရန် အက္ခရာဌာန တို့၌ သင်္ကေတနှင့်ပူးတွဲ၍ ဖော်ပြမှသာလျှင် သာ၍ထင်ရှား သိလွယ်ကြမည် ဖြစ်သောကြောင့် အောက်ပါသင်္ကေတတို့ဖြင့် အသီးသီးပြထားပေအံ့။

သင်္ကေတမှတ်ရန်

- (-) ဤကဲ့သို့တွေ့လျှင် စပ်ဆိုအပ်သော အပိုဒ်တို့တွင် တစ်ပိုဒ်နှင့် တစ်ပိုဒ် ကာရန်မယူအပ်သော “ကာရန်လွတ်” အက္ခရာဟူ၍ မှတ်ရမည်။
- (+) ဤကဲ့သို့တွေ့လျှင် စပ်ဆိုအပ်သော အပိုဒ်တို့တွင် တစ်ပိုဒ်နှင့်

တစ်ပိုဒ် လင်္ကာသွား အထူးသဖြင့် ပြေပြစ်စေရန် ကာရန်ယူအပ်သော “ဝမ်းတွင်း ကာရန်” အက္ခရာဟူ၍ မှတ်ရမည်။

(+) ဤကဲ့သို့တွေ့လျှင် စပ်ဆိုအပ်သော အပိုဒ်တို့တွင် တစ်ပိုဒ်နှင့် တစ်ပိုဒ် အစပ်အသံ မှန်ကန်ညီညွတ်အောင် လိုရင်းအားဖြင့် ကာရန်ယူအပ်သော “ပဓာနကာရန်” အက္ခရာဟူ၍ မှတ်ရမည်။

အစပ် ၆-ပါး၏ ဥဒါဟရုဏ်နှင့် သင်္ကေတ

(က) ချုံး ရိုက် ချုံး ရိုက်

- - + +

ဘုန်း မ ကိုက် ဟု

+ - + -

သုံး တိုက် သျှောင် ဆင့်။

+ + - -

(ခ) ဇာ တိ ပု ည၊ ဂုဏ် မာ န ဖြင့်၊ သံ ပ ဟုံး စုံး။

- - - +၊ - - + -၊ - + - +

(ဂ) ဘုန်း ရောင် တောက် စွာ၊ ဉာဏ် ပ ညာ ဖြင့်၊ ပါ ရ မိ ရင့်။

- - - +၊ - - + - + - - +

(ဃ) ရိပ် ဝဲ သုန် မန်၊ မုန် ဆန် မျက် ချည်၊ ပျက် ရည် ခ နဲ့

- - + +၊ + + + +၊ + + - +

(င) သူ့ အား ပတ် ဖြေ၊ မင်း စေ သ ဣာန်၊ တ မန် သံ ခံ။

- - - +၊ - + - +၊ - + - +

(စ) သ မာ မိ ကွန်၊ မွန် သား ကျေး ဇူး၊ ထူး သား ကု သိုလ်။

- - - +၊ + - - +၊ + - - +

ဤသို့ သင်္ကေတနှင့် ဥဒါဟရုဏ်ကို ဟပ်၍ကြည့်လေ။

အစပ်အမည်နှင့် သင်္ကေတ

အမည်	သင်္ကေတ	ပဒ
(၁) { က-ပထမစပ်နည်း ခ-ပထမစပ်နည်း	- + + +	ပထမ ပဒ
	+ + + -	ဒုတိယ ပဒ
	+ + - -	တတိယ ပဒ
	- - - +	ပထမ
	- - + -	ဒုတိယ
	- + - -	တတိယ
(၂) ဒုတိယစပ်နည်း	- - - + - - + - + - - -	ပ ဒု တ
(၃) တတိယစပ်နည်း	- - - + - + - -	ပ ဒု
(၄) စတုတ္ထစပ်နည်း	- - - + + - - -	ပ ဒု
(၅) ပဉ္စမစပ်နည်း	- - - + - - + -	ပ ဒု
(၆) ဆဋ္ဌစပ်နည်း	- - + - - + - -	ပ ဒု

အထက်ပါစပ်နည်း ၆-မျိုးတို့တွင် ပထမစပ်နည်းနှင့် ဒုတိယစပ်နည်းမှာ သုံးပိုဒ်ဖြင့် ကာရန်ဆုံး၍ တတိယ, စတုတ္ထ, ပဉ္စမ, ဆဋ္ဌစပ်နည်းတို့မှာ နှစ်ပိုဒ်ဖြင့်သာ ကာရန်ဆုံးကြသည်။

ထို့ကြောင့် ကာရန်သင်္ကေတတို့ကို သုံးပိုဒ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နှစ်ပိုဒ်ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီး ပြထားရပေသည်။

အကယ်၍ စပ်နည်းတစ်မျိုးတည်းဖြင့် အပိုဒ်ပေါင်းများစွာ စီကုံးလိုသော သူသည် ဖော်ပြထားသော ပုံစံကာရန် သင်္ကေတအတိုင်း အဆုံးပိုဒ်မှစ၍ ရှေ့သို့ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ရေးစပ်သွားနိုင်လေသည်။

အထူးမှတ်ချက်။ ။ အဖွဲ့ကဗျာတစ်ခု၌ စပ်နည်း ၆-မျိုးလုံး ပါရှိရမည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စပ်နည်းတစ်မျိုးတည်းဖြင့် ကဗျာအဖွဲ့တစ်ခုလုံး ဆုံးအောင် စပ်ဆိုရမည် ဟူ၍လည်းကောင်း ပုံသေကားချမရှိချေ။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော စပ်နည်း ၆-ပါးတို့၏ သင်္ကေတနှင့် ဥဒါဟရုဏ်တို့ကို ပြခြင်း

၁။ ပထမစပ်နည်း (က)

ပထမစပ်နည်း (က) အရ ကာရန်စပ်ပုံမှာ-

- + + +	} ဤသို့ပြဆိုလျက် ရှိသည့် သင်္ကေတ	
+ + + -		ကာရန်ပုံစံအတိုင်း အသတ်ကာရန်
+ + - -		မှန်ကန်ညီညွတ်အောင် စီကုံးရာ၏။

ဥဒါဟရုဏ်ကား-
အကြွင်းထားပေ၊ စကားနေသော်၊ ကြားလေသသူ။
(ဓမ္မပါလပျို့မှ)

ကျင့်ဟောင်းရှေးတု၊ အလေးပြုမှ၊ ဧသုကာရီ။
(ကိုးခန်းပျို့မှ)

ခြောက်သောင်းထိပ်မိုး၊ စိတ်မညှိုးနှင့်၊ ပြိတ်ကျိုးမြက်မျှ။
(ကိုးခန်းပျို့မှ)

စိတ်တမ်းယုံကြည်၊ သထုံပြည်သို့၊ စုံလည်ကြွမြောက်။
စွာတွင်ပြဲစွာ၊ တကဲ့ဟာကို၊ ဘဲနှာလောက်လား၊ မထောက်ထားဘဲ၊
ယောက်ျားပီပီ၊ ကြောက်အားဖြို၍။ (ကျမ်းပြုဆရာရေး ဘုန်းတော်ဘွဲ့ရတုမှ)
စသည်တို့တည်း။

၎င်း (က) အရ ပထမစပ်နည်းကို “မန်ကျည်းရွက်ထပ်” စပ်နည်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “သုံးချက်ညီနဘေ” စပ်နည်းဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သတ်စေ နှက် သုံးချက်ညီ” စပ်နည်းဟူ၍လည်းကောင်း ရှေးပညာရှိကြီးတို့ အသီးသီး ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့ကြသည်။

ပထမစပ်နည်း (ခ)

ပထမစပ်နည်း (ခ) အရ ကာရန်စပ်ပုံမှာ- $\left\{ \begin{array}{cccc} - & - & - & + \\ - & - & + & - \\ - & + & - & - \end{array} \right.$

ဤသို့ ပြဆိုလျက်ရှိသည့် သင်္ကေတ ကာရန်ပုံစံအတိုင်း အသတ်ကာရန် မှန်ကန်ညီညွတ်စွာ စီကုံးရာ၏။

ဥဒါဟရဏ်ကား-

ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၊ ခန်းဝါပိုင်က၊ ချက်ရိုင်ပြည့်စုံ။

(ပါရမီခန်းပျို့မှ)

သခင်တို့ဝယ်၊ ကြောင်းနှီးနွယ်ဟု၊ နဝယ်အပြောင်း။

(တောင်တွင်းလားပျို့မှ)

ဝန်သေထဲပစ်၊ တိုက်တာလှစ်၍၊ ပျစ်ပျစ်ညွှန်ရေ။

(ဆုတောင်းခန်းပျို့မှ)

မှတ်သားတထူး၊ ငါကြားဘူး၏။ ဆည်းပူးသိုထား။

(ဘူရိဒတ် ဇာတ်ပေါင်းပျို့မှ)

သင့်စေအာပတ်၊ ငါပညတ်၏၊ ကွန်လွတ်တေ။

(ပြာဠိဟာခန်းပျို့မှ)

စသည်တို့တည်း။

၎င်း (ခ) အရ ပထမစပ်နည်းကို “သုံးချက်ညီစပ်နည်း” ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ “လွှာချင်းသံ-သုံးချက်ညီစပ်နည်း” ဟူ၍လည်းကောင်း ရှေးပညာရှိ ကြီးတို့ ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ကြလေသည်။

ပထမစပ်နည်း ပြီး၏။

၂။ ဒုတိယ စပ်နည်း

ဒုတိယစပ်နည်း၏ ကာရန်စပ်ပုံမှာ- $\left\{ \begin{array}{cccc} - & - & - & - \\ - & - & + & - \\ + & - & - & - \end{array} \right.$

ဤသို့ ပြဆိုလျက်ရှိသည့် သင်္ကေတ ကာရန်ပုံစံအတိုင်း အသတ်ကာရန် မှန်ကန်ညီညွတ်စွာ စီကုံးရာ၏။

ဥဒါဟရဏ်ကား-

နို့ကျွေးထိန်းယ၊ ယောက္ခမတို့၊ စသည်ဘယ်သူ။

(ပါရမီခန်းပျို့မှ)

မြင့်မိုရ်ကျယ်ဝန်း၊ လကျာထွန်းသား၊ ကျွန်း၏တန်းဆာ။

(ဓမ္မပါလပျို့မှ)

တိထိနက္ခတ်၊ ကြံဆုံးဖြတ်၍၊ ပါဒီဗီဇနာ။

(ဂမ္ဘီသာရပျို့မှ)

ကျေးဇူးအသျှင်၊ ငါ့သခင်နှင့်၊ ရှင်လည်းမကွေ။

(ရွှေဟင်္သာပျို့မှ)

အလှစ်များစွာ၊ ကမ္ဘာဘာက၊ ပါရမီမြစ်ခြေ။

(ဓမ္မောဇ မော်ကွန်းမှ)

စသည်တို့တည်း။

ဒုတိယစပ်နည်း ပြီး၏။

၃။ တတိယစပ်နည်း

တတိယစပ်နည်း၏ ကာရန်စပ်ပုံမှာ- $\left\{ \begin{array}{cccc} - & - & - & - \\ - & + & - & + \end{array} \right.$

ဤသို့ ပြဆိုလျက်ရှိသည့် သင်္ကေတ ကာရန်ပုံစံအတိုင်း အသတ်ကာရန် မှန်ကန်ညီညွတ်စွာ စီကုံးရာ၏။